

פתרון מורחב- הדין הדיוני- מועד יוני 21

1 לאחר שנתפס חפץ בביתו של שמעון במסגרת חיפוש כדון, התברר שהחפץ אינו נדרש לחקירה, ועל המשטרה להחזיר את החפץ לשמעון. לשמעון נשלחה הודעה בכתב בדואר רשום לכתובת שמסר שמעון בחקירתו כדי שיגיע לתחנת המשטרה לקבל את החפץ, אך שמעון לא הגיב להודעה במשך שנה.

מה הדין?

- א. על המשטרה לנסות להשיב לשמעון את החפץ עד שיעלה הדבר בידה.
- ב. על המשטרה לפרסם מודעה בשני עיתונים יומיים בשפה ששמעון דובר, המודיעה על האפשרות להגיע ולקבל את החפץ.
- ג. על המשטרה לפנות לבית המשפט כדי לקבל הוראות באשר לטיפול בחפץ.
- ד. **החפץ יחולט לאוצר המדינה.**

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 42 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

חפץ ללא בעל

42. (א) חפץ או דמי מכרו, שעל המשטרה להחזירו לאדם לפי חוק זה, והאדם נדרש בכתב לבוא למקום שנקבע ולקבלו, ולא יעשה כן תוך ששה חדשים מיום שנמסרה לו הדרישה, או שתוך ששה חדשים מן היום שבו חייבת המשטרה להחזירו לא נודע לה מקום הימצאו על אף שפעלה בשקידה סבירה לגילוי – רואים אותו כנכס ללא בעלים והוא יחולט לאוצר המדינה.

(ב) לענין סעיף זה משלוח דרישה בדואר רשום, לפי המען שמסר האדם במשטרה, ישמש ראיה לכאורה שהדרישה נמסרה לו תוך 48 שעות מעת משלוחה.

יישום:

בהתאם לסעיף (א) לחוק, חפץ ללא בעלים יחולט לטובת אוצר המדינה באחד **משני מצבים:**

המצב הראשון, הוא כאשר בעל החפץ נדרש בכתב להגיע אל המקום שנקבע ולקבלו ובעל החפץ לא עשה כן תוך ששה חודשים מהיום שנשלחה אליו דרישת הכתב.

המצב השני הוא כאשר למשטרה לא נודע מקום הימצאו של בעל החפץ, תוך ששה חודשים, למרות שפעלה בשקידה סבירה לגילוי הימצאו.

סעיף (ב) מגדיר: משלוח דרישה בדואר רשום, בהתאם למען שמסר האדם במשטרה, ישמש כראיה לכאורה שדרישת הכתב נמסרה לו תוך 48 שעות מרגע השליחה.

על כן, בשאלה שלפנינו – שמעון הוא בעל החפץ, אשר מסר את כתובתו בתחנת המשטרה. לכתובת זו נשלחה דרישת הכתב בדואר רשום, אך שמעון לא הגיב להודעה במשך שנה. (עונה על המצב הראשון בסעיף א וכן על סעיף ב) משכך, יחולט החפץ לטובת אוצר המדינה. **הרחבה -** ניתן לשלול את חלופה א' באופן מיידי בשל הסיפא של החלופה "עד שיעלה הדבר בידה". חלופה שאינה רציונלית ורחבה מדי.

2 חברה נקלעה לקשיים כלכליים, והיא מעוניינת להגיש לבית המשפט בקשה למתן צו לפתיחת הליכים.

מה הדין?

- א. על החברה להימצא במצב של חדלות פירעון כתנאי להגשת הבקשה, וסך חובותיה עשוי להיות בכל סכום.
- ב. על החברה להימצא במצב של חדלות פירעון כתנאי להגשת הבקשה, ועל סך חובותיה להיות גבוה מסכום של 24,926.6 ש"ח.
- ג. החברה אינה נדרשת להימצא במצב של חדלות פירעון כתנאי להגשת הבקשה, וסך חובותיה עשוי להיות בכל סכום.
- ד. החברה אינה נדרשת להימצא במצב של חדלות פירעון כתנאי להגשת הבקשה, ובלבד שהצו יסייע למנוע את חדלות פירעונה, אך על סך חובותיה להיות גבוה מסכום של 24,926.6 ש"ח.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 7 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח - 2018.

בקשה תאגיד לצו לפתיחת הליכים

7. (א) התאגיד רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים בהתקיים כל אלה:

(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו יסייע למנוע את חדלות פירעונו;

הודעה תשפ"א-2021

(2) סך חובותיו עולה על 24,926.6 שקלים חדשים.

(ב) בקשת תאגיד שהוא שותפות יכול שתוגש גם בידי שותף כללי של השותפות.

יישום:

בהתאם לסעיף 7 (א) תאגיד רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים בהתקיים כל התנאים הבאים:

- התאגיד מצוי בחדלות פירעון או שמתן הצו יסייע לתאגיד למנוע את חדלות פירעונה
- סך חובותיו עולה על 24,926.6 ₪

על כן, חלופה ד' היא הנכונה שכן החברה עונה על כל התנאים שבסעיף. החברה מעוניינת להגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכים עבור עצמה. משכך, היא נדרשת להימצא בחדלות פירעון או שמתן הצו יסייע לה למנוע את חדלות פירעונה.

תנאי נוסף הוא שסך חובותיה יהא מעל לסכום של 24,926.6 ₪.

הרחבה –

חלופה ג' נכונה בחלקה, שכן, בהמשך לאמור לעיל, החברה לא צריכה להימצא בחדלות פירעון כאשר היא מגישה בקשה למתן צו לפתיחת הליכים עבור עצמה, אך סך חובותיה צריך להיות גבוה מ-24,926.6 ₪. ניתן לפסול את חלופות א' ו-ב' המנסות לבלבל עם נושה של תאגיד (סעיף 9 לחוק) המעוניין להגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכים. במצב שכזה על הנושה להוכיח כי אכן התאגיד מצוי בחדלות פירעון (ולא רק שמתן הצו יסייע למנוע את חדלות הפירעון).

3 מהי אמת המידה לבחינת בקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור על פסק דינו של בית הדין הארצי של לשכת עורכי הדין?

- א. טעמים שיירשמו, בהתאם לאמות המידה של המשפט האזרחי.
- ב. טעמים מיוחדים, בהתאם לאמות המידה של המשפט הפלילי.
- ג. טעמים מיוחדים, בהתאם לאמות מידה המחמירות מאלו של המשפט האזרחי אך המקלות מאלו של המשפט הפלילי.
- ד. טעמים מיוחדים, בהתאם לאמות מידה המקלות מאלו של המשפט האזרחי אך המחמירות מאלו של המשפט הפלילי.

התשובה הנכונה היא ד'.

בש"פ 8497/19 יעקב פודים נ' ועדת האתיקה במחוז ירושלים של לשכת עורכי הדין

יישום:

בפסק דין זה, המערער איחר בהגשת בקשתו להארכת מועד וטען כי בערעור על הליכי משמעת חלים סדרי הדין האזרחיים.

בהתאם לפסק הדין, **בהליכים אזרחיים** רשאי בית המשפט להאריך מועדים "מטעמים מיוחדים שיירשמו", זאת ככלל כאשר האיחור של בעל דין נגרם בשל נסיבות חיצוניות שאינן בשליטתו.

בהליכים פליליים רשאי בית המשפט להאריך מועד, כאשר על בעל דין המבקש זאת לבסס "טעם ממשי המניח את הדעת" לאיחור. במצב זה, עוצמת הסיבה/הטעם פחותה מאשר הטעם המיוחד בהליך האזרחי.

לכאורה, אמת המידה להארכת מועד לנקיטת הליך ערעורי, הן בהליכים משמעתיים של לשכת עורכי הדין והן בהליכים אזרחיים, היא זהה, **כלומר, נדרשים "טעמים מיוחדים שיירשמו"**.

עם זאת, ההליכים המשמעתיים של לשכת עורכי הדין מצויים במעגל "מעין-פלילי".

אמת המידה לבחינת "טעמים מיוחדים" במסגרת זו צריכה להיות מקלה יותר מזו הנוקשה שבהליכים האזרחיים. ולמרות זאת, אמת מידה זו עדיין מציבה משוכה גבוהה יותר מאשר הכלל הגמיש יחסית בהליכים פליליים.

מכאן, שאמת המידה לבחינת בקשה להארכת מועד בהליכי משמעת של עורכי הדין תהיה בהתאם לאמות מידה המקלות מאלו של המשפט האזרחי אך המחמירות מאלו של המשפט הפלילי.

הרחבה :

נזכיר, פסק דין של **בית דין משמעתי מחוזי** ניתן לערעור **פעמיים בזכות :**

ערעור **בזכות** לבית הדין המשמעתי **הארצי** - ועל החלטת בית הדין הארצי ניתן לערער **בזכות (פעם נוספת !)** **לבית המשפט המחוזי בירושלים.**

על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, ניתן לערער **ברשות** בפני בית המשפט העליון.

תובע הגיש תביעה לבית המשפט המחוזי למתן פסק דין הצהרתי ולפיו הוא הבעלים של מקרקעין רשומים ומוסדרים וסעד כספי אשר הועמד על סך של 3 מיליון ש"ח. הנתבעים הכחישו, אך שלחו הודעת צד ג' ולפיה יש לשפוטם בסך של 1.5 מיליון ש"ח. התובע טוען כי בית המשפט המחוזי חסר סמכות לדון בהודעת צד ג' לאור סכומה.

האם בית המשפט המחוזי מוסמך?

א. כן, המחוקק הסמיך מפורשות את בית המשפט המחוזי לדון בהודעה לצד ג' הבאה בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום.

ב. **בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בהודעה לצד שלישי אף אם סכום ההודעה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום.**

ג. אין זה מעניינו של התובע להתערב בהודעת צד ג' שמגיש הנתבע נגד צד ג'.

ד. יש להגיש את ההודעה כתביעה נפרדת נגד צד ג' בבית משפט השלום.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 40, 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

רע"א 4962/19 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' דורי דנקנר

40. בית משפט מחוזי ידון באלה: והסעיף מונה את העניינים בהם ידון בית המשפט המחוזי.

51(א) בית משפט שלום ידון באלה:

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; **אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין.**

יישום:

בהתאם לסעיף 40, בית המשפט המחוזי הוא בעל הסמכות השיורית לדון בכל עניין שאינו בסמכות בית משפט השלום.

כך גם מלשון הסעיף (שימו לב: אין זה הסעיף המלא), לבית המשפט המחוזי גם הסמכות לדון בתביעה שכנגד, תביעה שכנגד בענייני משפחה, עניין כלכלי ועוד.

בהתאם לסעיף 51, בית המשפט המחוזי הוא שדן בענייני תביעות אחרות הנוגעות למקרקעין. **משמע, כל מה שלא נוגע** לחזקה, שימוש, חלוקת מקרקעין/שימוש, תביעות כרוכות שענינן חזקה/שימוש במטלטלין – מצוי בסמכותו של בית המשפט המחוזי.

בהתאם להלכה שנקבעה בפסק הדין (רע"א 4962/19 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' דורי דנקנר), הודעה לצד שלישי המוגשת במסגרת תביעה המתנהלת בבית המשפט המחוזי, תידון בפני בית המשפט המחוזי בו מתנהלת התביעה וזאת, גם אם ערכה הכספי של ההודעה מצוי בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום.

מהו הדין לעניין ביקורת שיפוטית על התקשרות בהסכם עד מדינה?

- א. לבג"ץ אין אפשרות להתערב בהתקשרות בהסכם עד מדינה.
- ב. **בג"ץ לא יתערב בהתקשרות בהסכם עד מדינה אלא במקרים שבהם נפל פגם ברור וגלוי מסוג פגיעה בטוהר המידות השלטוני או בעקרונות המינהל הציבורי התקין.**
- ג. בג"ץ לא יתערב בהתקשרות בהסכם עד מדינה אלא במקרים שנתבקש לכך על ידי היועץ המשפטי לממשלה.
- ד. בג"ץ לא יתערב בהתקשרות בהסכם עד מדינה אלא במקרים שנתבקש לכך על ידי הנאשם בהליך הפלילי או קורבן העבירה.

התשובה הנכונה היא ב'.

בג"ץ 8409/20 רמי יוגב נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

יישום:

בהתאם להלכה שנקבעה בעתירה, לרשויות התביעה, האכיפה והחקירה נתון שיקול דעת רחב בנוגע לאופן ניהול חקירה פלילית ולהעמדה לדין. התערבות בית המשפט בהחלטות הללו מאידך, הינה מצומצמת ומוגבלת למקרי קיצון בהם ההחלטה "...לוקה באי-חוקיות או בחוסר סבירות קיצוני, או מובילה לעיוות דין"

כך גם בכל הנוגע לביקורת שיפוטית על התקשרות בהסכם עד מדינה.

"הלכה היא שבית המשפט הגבוה לצדק לא יתערב בשיקול דעת גורמי התביעה אלא במקרים שבהם נפל פגם ברור וגלוי מסוג פגיעה בטוהר המידות השלטוני או בעקרונות המינהל הציבורי התקין".

בעל דין איים במהלך המשפט על בני משפחה של מותב בית המשפט באופן שעולה כדי עבירה פלילית.

מה הדין?

- א. עובדה זו מקימה כשלעצמה עילת פסילה בשל חשש למשוא פנים.
- ב. עובדה זו מקימה כשלעצמה עילת פסילה של עניין אישי ממשי.
- ג. אין אפשרות לפסילת המותב, והוא ידון במאוחד גם באישום החדש.
- ד. עובדה זו אינה מקימה כשלעצמה עילת פסלות.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1948, ע"פ 566/21 אמיר ברמלי נ' מד"י

עילות פסלות (תיקון מס' 15) תשנ"ב-1992 (תיקון מס' 38) תשס"ד-2004

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט. (1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין ביודעו שמתקיים אחד מאלה:

(2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו.

יישום:

בהתאם לפסק הדין, אין בעצם הגשת תלונה נגד שופט כדי לייצר "עניין ממשי" לפסילתו והוא הדין באשר לבן משפחתו.

העובדה שבעל דין איים על המותב או נהג כלפיו באופן שעולה כדי עבירה פלילית, אינה מקימה שלעצמה עילת פסילה.

אין מקום להבחין בין תלונה שמגיש בעל הדין ובין תלונה שמגישים המותב או בני משפחתו.

רציונל - עיקרון יסודי בדיני הפסלות הוא שאין לאפשר לבעל דין לקבוע מי יפסוק בעניינו, הרי אם כל בעל דין יעשה לעצמו "עניין ממשי", השופטים יוחלפו כאוות נפשם של בעלי הדין, דבר שיגרום לסרבול ההליכים המשפטיים.

7 מהו הדין לעניין זכותו של נפגע בעבירה מין לקבל מידע על אודות החלטת שינוי עילת סגירת התיק?

- א. יש חובה לעדכן את נפגע העבירה, ולו יש זכות להגיש ערר על ההחלטה.
- ב. אין חובה לעדכן את נפגע העבירה, ואין לו זכות להגיש ערר על ההחלטה.
- ג. יש חובה לעדכן את נפגע העבירה, ולו יש זכות להגיש ערר על ההחלטה רק כאשר מדובר בהקלה בעילת סגירת התיק לחוסר אשמה.
- ד. אין חובה לעדכן את נפגע העבירה, אך יש לו זכות להגיש ערר על ההחלטה.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 8 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 והתוספת השנייה והשלישית לחוק.

זכות לקבלת מידע על ההליך הפלילי

8. (א) נפגע עבירה זכאי לקבל מידע על זכויותיו כנפגע עבירה ועל הדרך שבה מתנהל הליך פלילי, כפי שיקבעו השרים.

(ב) נפגע עבירה זכאי לקבל מידע על השלב שבו מצוי ההליך הפלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע; ואולם לא ייכלל במידע לפי סעיף קטן זה, מידע שמסירתו אסורה לפי כל דין או שיש במסירתו, לפי שיקול דעתו של האחראי על החקירה או התביעה, כדי לפגוע בחקירה או בפרטיותו או בשלום של אדם; השרים יקבעו את דרכי קבלת המידע ותוכנו.

(ג) נוסף על הוראות סעיף קטן (ב) –

(1) נפגע עבירה שביקש זאת זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השניה יידעו אותו על שלבים בהליך פלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע, כמפורט באותה תוספת;

(תיקון מס' 2) תשס"ה-2004

(2) נפגע עבירה מין או אלימות חמורה שביקש זאת, זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השלישית יידעו אותו על פרטים נוספים בהליך הפלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע, לרבות לענין זכותו לפי סעיפים 16 ו-17 כמפורט באותה תוספת.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהחובה לידע מתלונן לפי הוראות חוק סדר הדין הפלילי.

בהתאם להוראות הסעיף, אין חובה לעדכן את נפגע העבירה אודות החלטה לשינוי עילת סגירה ואין לו זכות להגיש ערר על כך.

שימו לב שהשאלה עוסקת בעניין של נפגע עבירה ולא על מתלונן, למתלונן יש את הזכות להגיש ערר על עילת סגירת התיק.

מהי האכסניה המתאימה לתקיפת החלטת ועדת שכר טרחה של לשכת עורכי הדין הקובעת שכר טרחה מתאים של עורך דין?

א. עתירה לבג"ץ.

ב. עתירה לבית משפט לעניינים מנהליים.

ג. אין לוועדת שכר טרחה סמכות לקבוע שכר טרחה מתאים, ולפיכך עורך הדין אינו צריך לציית להחלטה.

ד. הגשת ערר לוועדת האתיקה הארצית.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 9, 84 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 ; סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000 והתוספת הראשונה

איסור שכר לפי תוצאות

84. (א) לא יתנה ולא יקבל עורך דין בעד שירותו במשפט פלילי שכר טרחה התלוי בתוצאות המשפט.

(ב) התנה או קיבל עורך דין שכר טרחה תלוי בתוצאות המשפט במשפט שאינו פלילי, **ונראה ללשכה כי השכר מופרז, רשאית היא, על פי בקשת הלקוח, לקבוע את השכר המתאים.**

(ג) נקבע תעריף מקסימלי לשכר טרחתו של עורך דין לפי חוק זה או בחיקוק אחר – אין רואים שכר בגבולות התעריף כשכר מופרז.

סמכות בית המשפט

5. בית משפט לעניינים מנהליים ידון באלה –

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(1) **עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת הראשונה** ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן – עתירה מינהלית);

(2) ערעור המנוי בתוספת השניה (להלן – ערעור מינהלי);

(3) תובענה המנויה בתוספת השלישית (להלן – תובענה מינהלית);

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005 (תיקון מס' 112) תשע"ז-2017

(5) חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, למעט החלטות שר המשפטים לפי החוק האמור;

יישום:

על החלטות לשכת עורכי הדין יש להשיג באמצעות עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים.

שימו לב ועשו הבחנה: השגה נגד החלטה של לשכת עורכי הדין וגופים הקשורים ללשכה בנוגע להסדרת עיסוק – תהיה בדרך של עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים השגה נגד החלטה של בית דין משמעתי – ככלל, הערעור יהיה לערכאה מעלה.

הוועדה למינוי שופטים אוישה רק ב-6 חברים לאחר שנשיאת בית המשפט העליון נמנעה מלמנות שני שופטי בית המשפט העליון שישבו בוועדה לאחר שהקודמים פרשו לגמלאות, וכן ראש לשכת עורכי הדין נמנע מלמנות נציג חדש חלף הקודם שנפטר.

מה הדין?

- א. הוועדה יכולה להתכנס ולקבל החלטות ברוב קולות.
- ב. הוועדה אינה יכולה להתכנס ואינה יכולה לקבל החלטות.
- ג. הוועדה יכולה להתכנס, אך נדרש רוב של 4 חברים לקבלת החלטה.
- ד. הוועדה אינה יכולה להתכנס אלא אם לפחות 4 חברים מחליטים על כך.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 4 לחוק יסוד: השפיטה

מינוי שופטים

4. (א) שופט יתמנה בידי נשיא המדינה לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים

(ב) הוועדה תהיה של תשעה חברים, שהם נשיא בית המשפט העליון, שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו, שר המשפטים ושר אחר שתקבע הממשלה, שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת ושני נציגים של לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של הלשכה; שר המשפטים יהיה יושב ראש הוועדה.

(ג) הוועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת משבעה.

יישום:

בהתאם לסעיף קטן (ב) הוועדה תמנה תשעה חברים. עם זאת, סעיף קטן (ג) מאפשר לוועדה לפעול כל עוד לא פחת מספר חבריה משבעה.

מנתוני השאלה, הוועדה מונה רק ששה חברים, לכן אין היא יכולה להתכנס ולקבל החלטות.

10 עותרות פלוניות סבורות כי נמנעה מהן זכות הטיעון בטרם קבלת החלטה מינהלית בעניינן.

מה הדין?

- א. עליהן לעתור לבית המשפט טרם קבלת ההחלטה המינהלית הראשונה בנושא.
- ב. עליהן לעתור לבית המשפט טרם קבלת ההחלטה המינהלית הסופית בנושא.
- ג. עליהן לעתור לבית המשפט לאחר קבלת תגובתו הראשונה של מקבל ההחלטה.
- ד. עליהן לעתור לבית המשפט לאחר קבלת ההחלטה המינהלית הסופית בנושא.

התשובה הנכונה היא ד'.

בג"ץ 8833/20 עיריית חיפה ואח' נ' שר הפנים ואח'

יישום:

בהתאם להלכה שנקבעה בעתירה זו, הזמן הראוי להעברת ביקורת שיפוטית על החלטה מנהלית תהא לאחר שהתקבלה החלטה מנהלית סופית, זאת גם אם בפי העותר טענות בנוגע לפגיעה בזכות הטיעון.

11 מה עוזר משפטי אינו רשאי לעשות?

- א. להורות על גילוי מסמך.
- ב. להביא לפני בעלי הדין הצעות להסדר דיוני של השופט שיש בו כדי לקדם ולייעל את הטיפול והדיון בתובענה.
- ג. להעביר לבעלי הדין הנחיות מוקדמות של שופט לדיון בתובענה.
- ד. להביא לפני בעלי הדין הצעות של שופט להפניית התובענה למנגנון חלופי ליישוב סכסוך.

התשובה הנכונה היא א'.

תקנה 177 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

עוזר משפטי של שופט רשאי **באישור השופט** לפעול כמפורט להלן:

- (1) לקבוע מועדי דיון ולשנותם, להאריך מועדים להגשת מסמכים, בקשות וכתבי בי-דין אחרים, ובלבד שאין מדובר במועדים שנקבעו בחיקוק או בידי שופט או רשם;
- (2) להעביר לתגובת המשיב בקשה שהגיש בעל דין, למעט בקשה שהעברתה לתגובת בעל הדין שכנגד טעונה החלטת שופט לפי דין, ובלבד שלא יקצוב העוזר המשפטי מועד לתגובה הקצר מן המועד הקבוע בדין;
- (3) להביא לפני בעלי הדין הצעות להסדר דיוני שיש בו כדי לקדם ולייעל את הטיפול והדיון בתובענה, לרבות הזמנתם לפגישה לצורך כך;
- (4) להעביר לבעלי הדין הנחיות מוקדמות לדיון בתובענה או החלטות והנחיות של נשיא בית המשפט;
- (5) להביא לפני בעלי הדין הצעות להפניית התובענה למנגנון חלופי ליישוב סכסוך;
- (6) להציע לבעלי הדין להסכים למינוי מומחה לפי כל דין.

יישום:

בהתאם לסעיף, אין בסמכותו של עוזר משפטי להורות על גילוי מסמך.

12 ראוֹבֶן הָגִישׁ כֶּתֶב תְּבִיעָה נֶגֶד שְׁמֵעוֹן. בְּכֶתֶב הַהֲגָנָה הֶעֱלָה שְׁמֵעוֹן טַעֲנוֹת קְשׁוֹת בְּיוֹתֵר נֶגֶד רְאוֹבֶן. רְאוֹבֶן מִתְחַבֵּט אִם הוּא רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה, מֵהוּ הַזְמָן הָעוֹמֵד לְרִשּׁוֹתוֹ, וּמֵה מִשְׁמַעוֹת שֶׁל אִי-הַגֶּשֶׁת כֶּתֶב תְּשׁוּבָה.

מה הדין?

- א. ראוֹבֶן רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה בְּתוֹךְ 15 יוֹם מִיּוֹם שֶׁהוּמָצָא לוֹ כֶּתֶב הַהֲגָנָה. לֹא הָגִישׁ רְאוֹבֶן כֶּתֶב תְּשׁוּבָה יֵרָאוּ אוֹתוֹ כְּמִכְחִישׁ אֶת כָּל הַטַּעֲנוֹת שֶׁבְּכֶתֶב הַהֲגָנָה.
- ב. **ראוֹבֶן רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה בְּתוֹךְ 14 יוֹם מִיּוֹם שֶׁהוּמָצָא לוֹ כֶּתֶב הַהֲגָנָה. לֹא הָגִישׁ רְאוֹבֶן כֶּתֶב תְּשׁוּבָה יֵרָאוּ אוֹתוֹ כְּמִכְחִישׁ אֶת כָּל הַטַּעֲנוֹת שֶׁבְּכֶתֶב הַהֲגָנָה אֲלֵא אִם הוּדָה בָּהֶן בְּמִפְּרֹשׁ.**
- ג. ראוֹבֶן רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה אִם נִיתְּנָה לָכֵךְ רִשּׁוֹת בֵּית הַמִּשְׁפָּט. אֶת הַמוֹעֵד לִהְגִּישׁ כֶּתֶב הַתְּשׁוּבָה יִקְבַּע בֵּית הַמִּשְׁפָּט. לֹא הָגִישׁ רְאוֹבֶן כֶּתֶב תְּשׁוּבָה יֵרָאוּ אוֹתוֹ כְּמִכְחִישׁ אֶת כָּל הַטַּעֲנוֹת שֶׁבְּכֶתֶב הַהֲגָנָה אֲלֵא אִם הוּדָה בָּהֶן בְּמִפְּרֹשׁ.
- ד. ראוֹבֶן רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה בְּתוֹךְ 20 יוֹם מִיּוֹם שֶׁהוּמָצָא לוֹ כֶּתֶב הַהֲגָנָה. לֹא הָגִישׁ רְאוֹבֶן כֶּתֶב תְּשׁוּבָה יֵרָאוּ אוֹתוֹ כְּמוּדָה בְּכָל הַטַּעֲנוֹת שֶׁבְּכֶתֶב הַהֲגָנָה.

התשובה הנכונה היא ב'.

תקנה 18 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

18. (א) תובע רשאי להגיש כתב תשובה לכתב ההגנה **בתוך ארבעה עשר ימים** מיום שהומצא לו כתב ההגנה; כתב תשובה לא יכלול נימוק תביעה חדש או כל טענה שאינה מתיישבת עם טענותיו הקודמות של בעל דין; **לא הגיש התובע כתב תשובה יראו אותו כמכחיש את כל הטענות שנטענו בכתב ההגנה, ובלבד שהתובע לא הודה בהן במפורש.**

(ב) היקפו של כתב התשובה לא יעלה על שלושה עמודים.

יישום:

ראובן – תובע, שמעון – נתבע. בהתאם לסעיף 18 ראוֹבֶן רֹשָׁאִי לִהְיֶיךָ כֶּתֶב תְּשׁוּבָה בְּתוֹךְ 14 ימים. באם יבחר שלא להגישו, יראו אותו כמכחיש את כל הטענות שנטענו בכתב ההגנה, אלא אם הודה בהן במפורש.

13 ראוּבן הגיש תביעה נגד שמעון על סך 100,000 ש"ח בבית משפט שלום. שמעון הגיש כתב הגנה. הממונה קבע פגישת מהו"ת לצדדים. שמעון לא התייצב לפגישה.

מה הדין?

- א. הממונה יחייבו בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, זולת אם מצא הממונה כי קיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות כאמור, ובנוסף בית המשפט רשאי לחייבו בהוצאות לאלתר לטובת בעל הדין שכנגד ואף לאוצר המדינה, ולחייבו בקדם משפט לקיים את פגישת הגישור.
- ב. הממונה אינו רשאי לחייב בהוצאות המגשר. עליו לדווח לבית המשפט על תוצאות ההליך. בית המשפט רשאי לחייבו לאלתר בהוצאות לטובת בעל הדין שכנגד ולאוצר המדינה.
- ג. הממונה יחייבו בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, זולת אם מצא הממונה כי קיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות כאמור. בית המשפט יסקול את חיובו בהוצאות בסוף ההליך עם קבלת התמונה הכוללת ולא יחייבו לאלתר.
- ד. הממונה אינו רשאי לחייבו בהוצאות המגשר. בית המשפט רשאי לחייבו בהוצאות לאלתר לטובת בעל הדין שכנגד ואף לאוצר המדינה, אך אינו רשאי בשלב קדם המשפט לחייבו לקיים את הפגישה עם מגשר המהו"ת.

התשובה הנכונה היא א'

תקנות 37, 38 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

37. פגישת מהו"ת

(י) לא התייצב מי מבעלי הדין לפגישת מהו"ת, יחייבו הממונה בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, זאת מבלי לגרוע מסמכויות בית המשפט לגבי אי מילוי הוראות פרק זה, זולת אם מצא הממונה כי קיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

38. אי מילוי הוראות הפרק

- א) **בית המשפט רשאי בקדם המשפט להורות לבעל דין שהפר הוראות תקנות 35 עד 37 למלאן, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן;** הפר התובע הוראות אלה, רשאי בית המשפט, מבלי לגרוע מיתר סמכויותיו, להתלות את ההליך עד שהוא ימלא אותן כנדרש ואף למחוק את התובענה מטעמים מיוחדים.
- ב) **סבר בית המשפט כי בעל דין לא מילא אחר הוראות פרק זה במלואן או בחלקן ולא הייתה סיבה מוצדקת להתנהלותו, יחייבו בהוצאות לאלתר לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, לא יאוחר מתום ישיבת קדם המשפט האחרונה, אף אם לאחר מכן מילא אחר ההוראות, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן.**

יישום:

נזכיר, פגישת מהו"ת מתקיימת בהליכים המתנהלים בבית משפט שלום וששוויון הוא מעל 40,000 ₪. לפגישת המהו"ת חייבים בעלי הדין להתייצב בעצמם והם רשאים להתייצב גם עם עורכי דינם.

מנתוני השאלה, מתבררת תביעה בין שמעון לראובן על סך 100,000 ₪ בבית משפט השלום. נקבעה פגישת מהו"ת ושמעון לא התייצב.

מכאן, ובהתאם לסעיפים שהוזכרו לעיל :

לממונה יש הסמכות לחייב את שמעון בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו (ראובן), אלא אם כן מצא הממונה כי מתקיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות.

סעיף 38, מקנה לבית המשפט את הסמכות להורות לבעל דין שהפר הוראות הנוגעות לפגישת מהו"ת (או דיון מקדמי) במסגרת קדם המשפט – למלא אחר ההוראות. אם בעל דין הפר ההוראות ללא סיבה מוצדקת, יחייב אותו בית המשפט בהוצאות לאלתר (לטובת בעל הדין שכגד או לטובת אוצר המדינה).

14 בחרו את המשפט הנכון ביותר לגבי סיכומי טענות :

- א. תמיד יוגשו בכתב.
- ב. ככלל יישמעו בעל פה, אך בית המשפט רשאי להורות על סיכומים בכתב במקרים מתאימים.
- ג. תמיד יישמעו בעל פה.
- ד. ככלל יוגשו בכתב, אך בית המשפט רשאי להורות על שמיעתם בעל פה במקרים המתאימים.

התשובה הנכונה היא ב'.

תקנה 74 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

דרך סיכום טענות תק' (מס' 2) תש"ף-2020

74 (א) סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו **בעל פה** בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות ; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים, בהתחשב, בין השאר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים, להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב.

יישום:

ככל, סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו בעל פה, אך בית המשפט רשאי להורות על סיכומים בכתב במקרים המתאימים.

15 מה הדין בכתב תביעה לאכיפת הסכם שכירות ביחס לנכס רשום בלשכת רישום המקרקעין כאשר עלות השכירות הכוללת היא 3 מיליון ש"ח?

- א. חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על 3 עמודים, וחלקו השלישי לא יעלה על 12 עמודים. היקפו של כתב התשובה לא יעלה על 3 עמודים.
- ב. חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על 2 עמודים, וחלקו השלישי לא יעלה על 9 עמודים. היקפו של כתב התשובה לא יעלה על 3 עמודים.
- ג. חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על 4 עמודים, וחלקו השלישי לא יעלה על 9 עמודים. היקפו של כתב התשובה לא יעלה על 3 עמודים.
- ד. חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על 2 עמודים, וחלקו השלישי לא יעלה על 9 עמודים. היקפו של כתב התשובה לא יעלה על 4 עמודים.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

תקנות 9, 18 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

הסמכות [28/ב]

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(3) **תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם**, לרבות תביעות הכרוכות בהן שעניינן חזקה או שימוש במיטלטלין, **יהיה שוויו של נושא התביעה** אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין.

יישום:

מנתוני השאלה עולה כי מדובר באכיפת **הסכם שכירות**.

תביעות שעניינן חזקה או שימוש במקרקעין נתונות לסמכותו של בית משפט השלום.

שימו לב – העובדה שרשום כי **עלות** השכירות הינה 3 מיליון ₪ נועדה לבלבל ואין לה כל רלוונטיות לשאלת הסמכות.

היקף כתב טענות המוגש לבית משפט השלום יכלול בהיקף החלק השני של כתב הטענות עד 2 עמודים ובהיקף החלק השלישי של כתב הטענות - 9 עמודים.

בהתאם לתקנה 18 (ב) לתקנות - היקפו של כתב תשובה לא יעלה על 3 עמודים.

16 עידו תבע את גדעון בבית משפט שלום בתביעה לסכום כסף קצוב. ביום הדיון הגיע עידו לבית המשפט, אך גדעון שהוזמן כדין לא התייצב.

מה הדין?

- א. בית המשפט יורה על הפסקת התביעה וישקול אם לחייב את גדעון בהוצאות משפט.
- ב. בית המשפט יקבע מועד דיון חדש.
- ג. עידו רשאי להוכיח את תביעתו ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שיתקבלו.
- ד. בית המשפט רשאי לקבל את התביעה כמות שהיא.

התשובה הנכונה היא ג'.

תקנה 75 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

אי התייצבות לדיון

לא התייצב בעל דין ולא ניתן טעם סביר לאי ההתייצבות, יחולו הוראות אלה:

(1) לא התייצב התובע, ימחק בית המשפט את כתב התביעה או ידחה את התביעה אם מצא טעמים מיוחדים לדחייה;

(2) לא התייצב הנתבע והתובע התייצב, רשאי התובע להוכיח את תביעתו, ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו.

יישום:

עידו – תובע, גדעון – נתבע

הנתבע לא התייצב, אך התובע (עידו) כן. לכן רשאי הוא להוכיח את תביעתו וכלשון הסעיף יהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו.

17 ראובן, שמקום מושבו בירושלים, הוא הבעלים של נכס שנמצא בתל אביב. ראובן השכיר את הנכס לשמעון, שמקום מגוריו הקבוע הוא חיפה, לתקופה של שנה. שמעון הגיע לתל אביב ביום שהיה אמור להיכנס לנכס, ואז גילה כי הנכס אינו פנוי למגורים. שמעון מגיש תביעה לסעד אכיפת חוזה השכירות ולפיצוי כספי של 100,000 ש"ח.

מה הדין?

- א. התביעה תוגש בירושלים, בחיפה או בתל אביב.
- ב. התביעה תוגש בירושלים או בתל אביב.
- ג. התביעה תוגש רק בתל אביב.
- ד. התביעה תוגש רק בירושלים.

התשובה הנכונה היא ג'.

תקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

7(א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחלל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

יישום:

כאשר יש שאלה בנושא סמכות מקומית והיא נוגעת לתביעה במקרקעין (בשאלה – סעד לאכיפת

חוזה השכירות) בית המשפט המוסמך הוא בית המשפט שבמחוז שיפוטו נמצאים המקרקעין.

כאמור, הנכס נמצא בתל אביב.

ולכן תוגש התביעה לבית המשפט בתל אביב.

18 נתבע במסלול דיון מהיר מעוניין לתת הודעה לצד ג'.

מה הדין?

- א. **הנתבע רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי אם ניתנה לכך רשות בית המשפט.**
- ב. **הנתבע רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי.**
- ג. **נתבע אינו רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי.**
- ד. **נתבע רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי אם מתקיים בה אחד מאלה: היא מהווה תובענה במסלול דיון מהיר; נושא ונושא התובענה המקורית הוא אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות.**

התשובה הנכונה היא א'.

תקנה 80 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

הוראות ומועדים מיוחדים

80. (ב) נתבע במסלול דיון מהיר רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי לפי תקנה 22 ו-23, אם ניתנה לכך רשות בית המשפט, ואולם המועד להגשת כתב הגנה על ידי הצד השלישי הוא ארבעים וחמישה ימים.

יישום:

בדיון מהיר יכול הנתבע יחד עם הגשת כתב ההגנה, לתת הודעה לצד שלישי **אם קיבל רשות** מבית המשפט לכך.

בנוגע לחלופה ב- נכונה היא כאשר מדובר על תביעה רגילה

בנוגע לחלופה ג- שלילה של הגשת הודעת צד ג' לחלוטין היא צד קיצוני שכן ישנה אפשרות להגיש הודעת צד ג' ברשות.

בנוגע לחלופה ד- חלופה נכונה בהקשר לתביעה שכנגד ולא בהודעת צד ג'.

19 נגד פלוני מתנהלים כמה תיקי הוצאה לפועל. יש לו חובות בסך 145,000 ש"ח. הוא במצב קשה עד מאוד ואין לו אפשרות לשלם את חובותיו.

מה הדין?

- א. הוא יוכרז כחייב מוגבל באמצעים. ההליך יתנהל בלשכת ההוצאה לפועל.
- ב. ייפתחו הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. ההליך יתנהל בבית משפט השלום.
- ג. ייפתחו הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. ההליך יתנהל בלשכת ההוצאה לפועל.
- ד. ייפתחו הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. ההליך יתנהל בפני הממונה.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 2א7 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

הודעת חייב על כך שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק (תיקון מס' 58) תשע"ח-2018

2א7. חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69א, וכן אין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק בתקופות או בשיעורים כאמור בסעיף 1א7, יגיש הודעה על כך לרשם ההוצאה לפועל; הגיש חייב הודעה כאמור, יחולו הוראות אלה:

- (1) אם סך חובותיו של החייב אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, יראו את הודעתו כבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סימן א' לפרק י"ב בחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי; החייב יצרף להודעה את המסמכים שיש לצרף לבקשת יחיד לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 104 לחוק האמור;
- (2) אם סך חובותיו של החייב הוא 150,000 שקלים חדשים לפחות, תמסור לו לשכת ההוצאה לפועל מידע לגבי האפשרות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי, לפי פרק ב' לחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

יישום:

בהתאם לסעיף, חייב שאינו מסוגל לשלם את חובו ואינו יכול להגיש בקשה לצו תשלומים יגיש הודעה על כך לרשם ההוצאה לפועל.

אם סך חובותיו של החייב הוא עד 150,000 ₪ - יראו את הודעתו כבקשה לפתיחת הליכי חדלות פירעון בסכום נמוך, וזו תיבחן ותיבדק על ידי רשם ההוצאה לפועל.

אם סך חובותיו של החייב הוא מעל 150,000 ₪ - לשכת ההוצאה לפועל תעביר לחייב מידע על האופציה להגיש בקשה לפתיחת הליכי חדלות פירעון בסכום גבוה לממונה על הליכי חדלות פירעון.

בנוגע לחלופה א- בעקבות התיקון בחוק לא ניתן להכריז יותר על חייבים מוגבלים באמצעים.

בנוגע לחלופה ב- החלופה נכונה כאשר מדובר בחייב יחיד שסך חובותיו עולים על 150,000 ₪ ונפתח הליך לפי חוק חדלות פירעון, כאשר מדובר בחברה, ההליך יתנהל בבית המשפט המחוזי.

בנוגע לחלופה ד- חלופה נכונה כאשר סך החובות הם מעל 150 אלף ₪.

20 ראובן ושרה התגרשו. התובענה לאיזון משאבים בין בני זוג התנהלה בפני בית המשפט לענייני משפחה. בפסק הדין נקבע כי ראובן יעביר לשרה סך של 200,000 ש"ח. ראובן לא מקיים את חלקו זה.

מהי הדרך הנכונה העומדת לרשותה של שרה לגבות את הסכום שציווה בית המשפט?

- א. פתיחת הליך לביצוע פסק הדין בבית המשפט לענייני משפחה.
- ב. פתיחת הליך לביצוע פסק הדין בלשכת ההוצאה לפועל. אין צורך לבקש אישור מבית המשפט לענייני משפחה.
- ג. הגשת תביעה חדשה בבית המשפט לענייני משפחה בגין אי-קיום פסק הדין.
- ד. פתיחת הליך מכוח פקודת ביזיון בית משפט בבית משפט השלום.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 7 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995

הליכי ביצוע

7. הליכי ביצוע בתובענה לאיזון משאבים בין בני זוג או בתובענה לפירוק שיתוף בנכס של בני זוג או בתובענה בעניינו של קטין, למעט בענייני רכוש, יבוצעו על פי החלטת בית המשפט לענייני משפחה ובפיקוחו, זולת אם הורה בית המשפט על ביצועם באמצעות לשכת ההוצאה לפועל; כן רשאי בית המשפט להורות על ביצועם בדרך אחרת הנראית לו יעילה וצודקת יותר בנסיבות הענין.

יישום:

ככתוב בסעיף, הליכים הנוגעים ל: תובענה לאיזון משאבים בין בני זוג, תובענה לפירוק שיתוף בנכס של בני זוג ותובענה בעניינו של קטין (מלבד ענייני רכוש) יבוצעו בהתאם להחלטת בית המשפט לענייני משפחה ובפיקוחו.

בית המשפט לענייני משפחה רשאי להורות על ביצועי ההליכים הנ"ל גם באמצעות לשכת ההוצאה לפועל.

בשאלה נתון כי ראובן ושרה התגרשו והתובענה לאיזון משאביהם התבררה בבית המשפט לענייני משפחה. על כן, הדרך הנכונה לגבות את הסכום שלא שולם לשרה הוא בדרך של פתיחת הליך לביצוע פסק הדין בבית המשפט לענייני משפחה.

הרחבה – שימו לב כי ההליכים המוזכרים בסעיף 7 משלבים בתוכם אירועי חיים בעלי רגישות גבוהה, הקשורים בחיי המשפחה והנישואין. לכן הגיוני ויעיל שאותה ערכאה אשר נתנה את פסק הדין, היא זו שגם אמונה על לאכוף את החלטותיה ולבצע אותם כמעין הוצאה לפועל.

21 ראובן לקח מבנק הלוואה לרכישת דירת מגורים לשימוש הבלעדי, שאותה עליו לפרוע בתשלומים חודשיים. ההלוואה הובטחה במשכנתה על דירה זו. זה 7 חודשים ראובן לא שילם כל תשלום לפירעון ההלוואה. הבנק מתכוון לממש את הדירה נשוא הבטוחה.

מה על הבנק להגיש?

- א. הבנק עדיין לא רשאי להגיש בקשה לביצוע משכנתה משום שטרם חלפו 9 חודשים ממועד הפיגור הראשון.
- ב. הבנק רשאי להגיש בקשה לביצוע משכנתה, אבל רק לאחר שניתנה לראובן אפשרות למכור בעצמו את הדירה.
- ג. הבנק רשאי להגיש תביעה לביצוע החוב שבפיגור בבית המשפט המוסמך לפי סכום החוב, ורק עם קבלת פסק הדין הוא יהיה רשאי להתחיל בהליכי מימוש הדירה.
- ד. הבנק רשאי להגיש בקשה ללשכת ההוצאה לפועל לביצוע המשכנתה, אבל בשלב הראשון רשאי לדרוש רק את ביצוע החוב שבפיגור.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 1ב81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

אופן הוצאה לפועל של משכנתה או משכון לגבי דירת מגורים (תיקון מס' 23) תשס"ב-2002 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008 (הוראת שעה) תשפ"א-2020

1ב81. (א) בקשה לפי סעיף 6 לביצוע משכנתה על דירת מגורים המשמשת למגורים של יחיד או למימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור (בסעיף זה – משכנתה), לא תוגש ללשכת ההוצאה לפועל אלא אם כן חלפו **שבעה חודשים** מהמועד כמפורט להלן:

(1) **אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – ממועד התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב, והתשלום האמור לא שולם עד תום שבעת החודשים האמורים;** לענין זה תשלום ששולם בתוך שבעת החודשים האמורים ייזקק על חשבון התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב;

(2) אם לא נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – מהמועד שבו היה על החייב לפרוע את החוב שלהבטחת פירעונו נרשמה המשכנתה, והחוב לא נפרע במלואו עד תום שבעת החודשים האמורים.

(ב) על בקשה לביצוע משכנתה כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה:

(1) **הבקשה תוגש תחילה לביצוע החוב שבפיגור**, ויצוין בה מלוא חוב ההלוואה שלהבטחת פירעונה נרשמה המשכנתה;

(2) באזהרה שתישלח לחייב לפי סעיף 7, הוא יוזהר כי אם לא יפרע את החוב שבפיגור כאמור בפסקה 4, יהיה הזוכה זכאי לפרוע את מלוא חוב ההלוואה מהתמורה שתקבל בעד מכירת דירת המגורים;

יישום:

בקשה לביצוע משכנתה או משכון בדירת מגורים תוגש ללשכה:

1. רק לאחר שעברו 7 חודשים ממועד אי התשלום הראשון (במקרה של פירעון החוב בתשלומים)

או

2. 7 חודשים מהמועד בו היה על החייב לפרוע את החוב במלואו (במקרה ופירעון החוב אינו בתשלומים)

לפי סעיף קטן (ב) כאשר מוגשת בקשה לביצוע משכנתא, היא תוגש תחילה לביצוע החוב שבפיגור.

בשאלה נתון לנו כי ראובן לקח הלוואה שאמורה להיפרע על ידו בתשלומים חודשיים. עברו 7 חודשים ממועד אי התשלום הראשון. על כן, הבנק יוכל להגיש בקשה למימוש המשכנתא אבל רק לביצוע החוב שבפיגור (רק על 7 החודשים הראשונים ולא על מלוא סכום ההלוואה).

שימו לב, מדובר בהוראת שעה- תקופת הקורונה אשר הוארכה עד לאפריל 2022 (7 חודשים במקום 6).

הרחבה – ישנם מקרים חריגים בהם ניתן להגיש בקשה לביצוע מיידי של המשכנתא על מלוא סכום ההלוואה.

לדוגמא:

החייב עומד לעזוב את הארץ לתקופה ממושכת ללא פירעון חובו ;

החייב הונה את נושיו או שעתיד לעשות כך ;

החייב בעל דירה נוספת שיכולה לשמש עבורו למגורים ;

מונה כונס נכסים או שניתן צו כינוס על נכסי החייב.

22 לראובן פסק דין נגד משה ובו נקבע כי על משה לשלם לראובן 100,000 ש"ח. במסגרת הליכי הביצוע בהוצאה לפועל עיקל ראובן מכוונות שונות אשר בבעלות משה. אשתו של משה פתחה נגד משה תיק הוצאה לפועל בגין חוב מזונות שעל פניו נראה חוב מופרז. במסגרת תיק המזונות עיקלה אשתו את כל הרכוש אשר בבעלות משה. ראובן סבור כי פסק הדין למזונות וההליכים שהיא נוקטת הוגשו במטרה להתחמק מנושיו של משה.

מה הדין?

- א. אין לראובן סעד במסגרת הליכי ההוצאה לפועל. עליו להגיש בקשה להכריז על משה כפושט רגל, ואז יוכל לברר את מהותו של כל חוב וחוב.
- ב. על ראובן להגיש בקשה לצו הצהרתי אשר יכריז שהרכוש הוא בבעלות בלעדית של משה ואין לאישה זכות לעקלו.
- ג. ראובן רשאי להגיש בקשה לרשם ההוצאה לפועל בעניין, ואם רשם ההוצאה לפועל ישתכנע כי הבקשה לביצוע פסק דין למזונות הוגשה במטרה להתחמק מנושים הרשם רשאי לפנות בבקשה לבית המשפט ליתן הוראות לביצוע פסק הדין.
- ד. ראובן רשאי להגיש בקשה לבית המשפט שנתן את פסק הדין למזונות בעניין, ואם בית המשפט ישתכנע כי הבקשה לביצוע פסק דין למזונות הוגשה במטרה להתחמק מנושים, רשאי הוא ליתן הוראות לביצוע פסק הדין.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 12א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

בקשה לבית המשפט בעניין פסק דין למזונות (תיקון מס' 42) תשע"ג-2013

12א. שוכנע רשם ההוצאה לפועל כי בקשה לביצוע פסק דין למזונות הוגשה במטרה להתחמק מנושים ולנצל לרעה את הליכי ההוצאה לפועל, רשאי הוא לפנות אל בית המשפט בבקשה ליתן הוראות בעניין ביצוע פסק הדין ולעכב את ההליכים בתיק עד להחלטת בית המשפט; הבקשה תוגש ככל הניתן לבית המשפט שנתן את פסק הדין.

אם רשם ההוצאה לפועל שוכנע כי בקשה לביצוע פסק דין למזונות הוגשה במטרה להתחמק מנושים ולנצל לרעה את הליכי ההוצאה לפועל, רשאי הוא לפנות אל בית המשפט על מנת לקבל הוראות בדבר ביצוע פסק הדין וכך לעכב ההליכים עד להחלטת בית המשפט. בקשתו תוגש ככל האפשר לבית המשפט אשר נתן את פסק הדין.

כידוע, חוב מזונות הוא הראשון במעלה. כאשר מחולקים כספים המתקבלים דרך הוצאה לפועל, חוב המזונות יהיה "הראשון בתור" לפני כל החובות הרגילים. במצב שכזה, מתקיים חשש כי חייב בעל מספר תיקים בהוצאה לפועל, ינקוט בפתיחת תיק בשל חוב מזונות שקרי וכך יקבל חזרה כספים אל משפחתו. הסעיף נועד למנוע מצב שכזה.

יישום:

ראובן – נושה, משה – חייב

מנתוני השאלה עולה כי פעולותיה של אשת החייב, בפתיחת תיק מזונות בסכום מופרז וכן עיקול רכושו עלולים להעיד על מטרת החייב להתחמק מנושיו.

מכאן, שהנושה רשאי להגיש בקשה לרשם ההוצאה לפועל על מנת שיבחן את העניין. ואם רשם ההוצאה לפועל ישתכנע שאכן בקשת אשת החייב לביצוע פסק דין מזונות נעשתה על מנת לנצל לרעה את הליכי המשפט רשאי הוא לפנות אל בית המשפט על מנת לקבל הוראות בדבר ביצוע פסק הדין.

23 איזה מהמשפטים הבאים משקף נכונה את הדין החל בנוגע לבקשה לצו עיקול זמני?

- א. ניתן להגיש בקשה לצו עיקול זמני בכל סוגי התביעות, למעט נזקי גוף, והיא תידון במעמד צד אחד אלא אם כן אין בקיום דיון במעמד הצדדים כדי לסכל את מתן הצו.
- ב. הבקשה לצו עיקול זמני תוגש בתביעות כספיות או בתביעות לדבר שבעין, והיא תידון במעמד שני הצדדים אלא אם כן יש חשש כי קיום דיון במעמד הצדדים יסכל את מתן הצו או יגרום למבקש נזק חמור.
- ג. **הבקשה לצו עיקול זמני תוגש בתביעות כספיות או בתביעות לדבר שבעין, והיא תידון במעמד צד אחד אלא אם כן אין בקיום דיון במעמד הצדדים כדי לסכל את מתן הצו.**
- ד. ניתן להגיש בקשה לצו עיקול זמני בכל סוגי התביעות, למעט נזקי גוף, והיא תידון במעמד שני הצדדים אלא אם כן יש חשש כי קיום דיון במעמד הצדדים יסכל את מתן הצו או יגרום למבקש נזק חמור.

התשובה הנכונה היא ג'.

תקנות 97, 103 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

97. הדיון בבקשה

(א) מבלי לגרוע מסמכויות בית המשפט הנתונות לו לפי פרק ח', הבקשה למתן סעד זמני תידון במעמד בעלי הדין, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, ליתן סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות, כי קיים חשש סביר שהעוכב שייגרם כתוצאה מקיום הדיון במעמד בעלי הדין או הבאת הבקשה לידיעת המשיב תסכל את מטרת הסעד הזמני או תגרום למבקש נזק חמור.

(ב) הסעד הזמני הארעי יעמוד בתקפו לפי האמור בו או עד למתן החלטה אחרת.

על אף האמור בתקנת משנה (א), יידונו בקשות לצו עיקול זמני וצו לתפיסת ראיות במעמד צד אחד, זולת אם סבר בית המשפט כי אין בקיום דיון במעמד בעלי הדין כדי לסכל את מתן הצו.

103. צו עיקול זמני

(א) **בתביעה לסכום כסף** רשאי בית המשפט להטיל עיקול זמני על נכסים של המשיב שברשותו או ברשות המבקש או ברשות מחזיק, **ובתביעה לדבר שבעין** רשאי בית המשפט לצוות על עיקול הנכס הנתבע, והכל אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) הומר נכס שעוקל בערובה של המשיב או של צד שלישי, יחול על הערובה סימן זה.

נתן בית המשפט צו עיקול על מקרקעין, יורה בית המשפט על רישום הערה בפנקס המקרקעין, והמבקש יודיע על כך לרשם המקרקעין.

יישום:

ככלל, בקשות למתן סעד זמני ידונו במעמד הצדדים.

עם זאת, צו עיקול זמני וצו לתפיסת ראיות יידונו במעמד צד אחד (אלא אם כן אין בדיון במעמד הצדדים לסכל את מתן הצו).

כך שניתן לפסול את החלופות המציעות קיום דיון במעמד שני הצדדים (חלופות ב' וד')

כמו כן, ניתן להטיל עיקול זמני בשני סוגים של תביעות:

תביעה לסכום כסף ו-תביעה לדבר שבעין.

הרחבה – הרציונל בקיום דיון במעמד צד אחד בעת בקשה לצו עיקול זמני היא כדי למנוע מהמשיב לדעת על הגשת הבקשה, בכדי שלא יעשה דיס פוזיציות בנכס (יעביר אותו לאדם אחר).

במסגרת תביעה שהגישה ליאת נגד פנינה הורה בית המשפט על עיקול כספים של פנינה המוחזקים לכאורה בקופת הגמל "עתידיים". עם מתן צו העיקול הודיע בית המשפט ל"עתידיים" כי עליה להשיב אם מצויים בידה כספים של פנינה ואם בדעתה להגיש בקשה לביטול צו העיקול. "עתידיים" לא השיבה להודעה במועד שקצב בית המשפט.

מה הדין?

- א. על ליאת להגיש בקשה לאישור העיקול, אחרת יבוטל העיקול תוך 14 יום מחלוף המועד שקצב בית המשפט.
- ב. על ליאת להגיש בקשה לאישור העיקול, והיה עליה לעשות כן גם לו הודיעה "עתידיים" שמצויים ברשותה כספים של פנינה בגובה סכום התביעה שהוגשה.
- ג. ליאת אינה חייבת להגיש בקשה לאישור העיקול, ויראו את "עתידיים" כמי שהודתה שכספים של פנינה מצויים בידה.
- ד. ליאת אינה חייבת להגיש בקשה לאישור העיקול, ויראו את "עתידיים" כמי שהגישה בקשה לביטול העיקול.

התשובה הנכונה היא א'.

תקנות 104, 105 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

104. הודעה למחזיק

(א) ניתן צו עיקול על נכסי המשיב שבידי מחזיק, יודיע בית המשפט למחזיק, עם הטלת העיקול, כי עליו להשיב בכתב, בתוך שלושים ימים או בתוך מועד אחר שהורה, אם הנכסים מצויים בידו, אם הם שייכים למשיב ואם יש למחזיק טענה לזכות לגביהם; בהודעה למחזיק יצינו פרטי המבקש ובא כוחו; תשובתו של המחזיק תוגש לבית המשפט והעתק ממנה ימציא המחזיק, במישרין, למבקש; הודה מחזיק בתשובתו כי מצויים בידו נכסי המשיב או כי הם שייכים למשיב, לא יחזור בו מהודאתו, זולת אם בית המשפט נתן לו רשות לכך מטעמים מיוחדים.

(ב) לבקשת המחזיק ימציא לו המבקש, בתוך שבעה ימים מיום בקשתו, העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ג) המחזיק רשאי להגיש בקשה לביטול צו העיקול או להגבלתו, לא יאוחר משלושים ימים מיום שהומצא לו העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ד) הודה המחזיק שהנכס שייך למשיב, יורה בית המשפט כיצד לנהוג לגביו.
105. מחזיק שלא הודה

(א) לא הודה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע לו, רשאי המבקש בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או מתום המועד כאמור בתקנה 104(א), להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול;

לא ביקש המבקש את אישור העיקול, העיקול בטל בתום ארבעה עשר הימים האמורים, לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו.

יישום:

ליאת – מבקשת

פנינה – משיבה

עתידיים – מחזיקה

כספיה של פנינה מוחזקים בקופת הגמל "עתידיים". כלשון תקנה 104, בית המשפט הודיע לעתידיים על דבר העיקול וביקש ממנה להשיב אם מצויים בידה כספים של פנינה ואם ברצונה לבקש ביטול צו העיקול.

משעתידיים לא ענתה, ולאחר שחלף המועד שנקצב למענה, בהתאם לתקנה 105 – רשאית ליאת, המבקשת בתוך 14 ימים להגיש בקשה לאישור העיקול. אם לא תגיש זאת בתוך 14 ימים, העיקול יתבטל (להוציא נכסים שהמחזיק הודה שהם מצויים בידו).

25 חיים הבורר הזמין את הצדדים לסכסוך משפטי לפגישה, שבמהלכה הם "דרשו לטעון את מלוא טענותיהם בסכסוך. איילה, אחת מבעלות הדין, לא התייצבה לישיבה שנקבעה.

מה הדין?

- א. חיים רשאי באותה הישיבה לדון בסכסוך בהיעדר איילה, וכן לפסוק בסכסוך בהיעדרה.
- ב. חיים רשאי באותה הישיבה לדון בסכסוך בהיעדר איילה, אך לא לפסוק בסכסוך בהיעדרה.
- ג. חיים אינו רשאי באותה הישיבה לדון בסכסוך בהיעדר איילה, אולם הוא יהיה רשאי לפסוק בסכסוך בהיעדרה לאחר שיקבל בכתב את תגובתה להיעדרה.
- ד. חיים אינו רשאי באותה הישיבה לדון בסכסוך בהיעדר איילה או לפסוק בסכסוך בהיעדרה.

התשובה הנכונה היא א', הוועדה הבוחנת קיבלה גם את חלופה ד' כחלופה נכונה

סעיף 15 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

15. דיון בהעדר בעל-דין

(א) בעל דין שהוזמן כדין לישיבה פלונית ולא התייצב, רשאי הבורר באותה ישיבה לדון בסכסוך בהעדרו; בעל-דין שנדרש לטעון טענותיו במועד שנקבע לכך ולא עשה כן, רשאי הבורר לפסוק בסכסוך בהעדרו.

יישום:

בהתאם ללשון הסעיף: בעל דין שנדרש לטעון טענותיו במועד שנקבע לכך ולא התייצב, רשאי הבורר לפסוק בסכסוך בהיעדרו.

בענייננו – איילה, בעלת דין שהוזמנה לטעון טענותיה ולא התייצבה לישיבה שנקבעה, לכן חיים (הבורר) רשאי הן לדון בסכסוך בהיעדרה והן לפסוק בו.

שימו לב:

כאשר בעל דין הוזמן לישיבה ולא התייצב רשאי הבורר לדון בסכסוך בהיעדרו.

כאשר בעל דין נדרש לטעון טענותיו במועד שנקבע ולא התייצב – רשאי הבורר לפסוק בסכסוך בהיעדרו.

בנוגע לחלופה ד- בהתאם לאמור בתוספת הראשונה ס' י' בחוק הבוררות, הבורר לא יקיים ישיבה בהיעדר בעל דין אלא אם הזהיר אותו, בכתב או בעל פה, שידון בישיבה זו בהעדרו אם לא יתייצב, מאחר ולא נתון בנתוני השאלה כי הבורר הזהיר את איילה, כי במידה שלא תתייצב, הוא יוכל לדון בהיעדרה, לא ניתן היה לקיים את הדיון כלל.

26 במסגרת סכסוך קיבוצי המתנהל בבית הדין האזורי לעבודה בחיפה הועלתה שאלת תחולתו של הסכם קיבוצי.

מה הדין?

- א. על בית הדין לשמוע את עמדת ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה אשר אינו צד להליך. בא כוחם של קבוצת עובדים הנוגעים במישרין להסכם ועמדתם שונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי רשאי להתייצב לדיון ולטעון את טענותיו.
- ב. בית הדין רשאי לאפשר לארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה, אם אינו צד להליך, להתייצב לדיון ולטעון. בא כוחם של קבוצת עובדים הנוגעים במישרין להסכם ועמדתם שונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי רשאי להתייצב לדיון ולטעון את טענותיו.
- ג. **בית הדין רשאי לאפשר לארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה, אם אינו צד להליך, להתייצב לדיון ולטעון. בא כוחם של קבוצת עובדים הנוגעים במישרין להסכם ועמדתם שונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי רשאי להתייצב לדיון ולטעון את טענותיו רק לאחר קבלת רשות מיוחדת של בית הדין.**
- ד. על בית הדין לשמוע את עמדת ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה אשר אינו צד להליך. בא כוחם של קבוצת עובדים הנוגעים במישרין להסכם ועמדתם שונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי רשאי להתייצב לדיון ולטעון את טענותיו רק לאחר קבלת רשות מיוחדת של בית הדין.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 15 לתקנות בית הדין לעבודה (סדר הדין בסכסוך קיבוצי), התשכ"ט-1969

(א) בסכסוך קיבוצי או בהליך לפי סעיף 24(א)(ב1) לחוק שצורף על פי תקנה 16, שאלת קיומו, תחולתו, פירוש, ביצוע, הפרתו או אכיפתו של הסכם קיבוצי או של הסדר קיבוצי אחר, וארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה אינו צד להליך, רשאי בית הדין להביא את הדבר לידיעת אותו ארגון כדי לאפשר לו להתייצב לפני בית הדין ולטעון לענין נושא הדיון; הוא הדין, בשינויים המחוייבים, בארגון מעבידים שהוא צד להסכם קיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה.

(ב) ברשות מיוחדת של בית-הדין רשאי להתייצב לפני בית-הדין ולטעון בא-כוח של קבוצת עובדים או של מעביד, הנוגעים בדבר במישרין והטוענים שעמדתם לענין העומד לדיון בבית-הדין שונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי.

(ג) רשות בית-הדין לפי תקנת-משנה (ב) תינתן רק אם, לדעתו, רצוי לעשות כן למען יישוב יעיל של הסכסוך ולא יתפרש הדבר כהענקת מעמד והכרה לענין הסכסוך או לכל ענין אחר

יישום:

כאשר עולה שאלה בנוגע לתחולתו של הסכם קיבוצי, וארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה אינו צד להליך, רשאי בית הדין לאפשר לארגון העובדים הנ"ל להתייצב לפני בית הדין ולטעון לענין הדיון.

באם בא כוחם של קבוצת העובדים המהווים צד להליך, מעוניין לטעון בשונה מעמדת הצד להסכם הקיבוצי עליו לקבל לכך רשות מיוחדת מבית הדין.

27 באיזו מן העבירות המנויות להלן תהא סמכות הדיון נתונה לבית הדין האזורי לעבודה?

- א. אינוס של עובדת על ידי המנהל הישיר שלה לפי סעיף 345 לחוק העונשין.
- ב. העברת מידע גנטי (טביעת אצבע) של עובדים לגורם שלישי לפי סעיף 18 לחוק מידע גנטי, ללא אישורם של העובדים.
- ג. מסירה ביודעין של מידע שגוי על עובד על ידי המעסיק למוסד לביטוח לאומי לפי סעיף 398 לחוק הביטוח הלאומי.
- ד. הטרדה מינית של עובד על ידי המעסיק לפי סעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מינית.

התשובה הנכונה היא ג', השאלה נפסלה על ידי הוועדה הבוחנת

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 והתוספת השניה לחוק

סמכות בית-דין אזורי

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון –

(תיקון מס' 1) תשל"א-1971 (תיקון מס' 25) תשנ"ו-1996 (תיקון מס' 46) תשע"ד-2014

(1) בתובענות בין עובד או חליפו למעסיק או חליפו שעילתן ביחסי עבודה, לרבות השאלה בדבר עצם קיום יחסי עבודה ולמעט תובענה שעילתה בפקודת הנוזיקין [נוסח חדש];

(תיקון מס' 18) תש"ן-1990 (תיקון מס' 46) תשע"ד-2014

(א1) בתובענה שעילתה במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה ליצירת יחסי עבודה, בתובענה שעילתה בחוזה כאמור לפני שנוצרו יחסי עבודה או לאחר שנסתיימו יחסים כאמור, או בתובענה שעילתה בקבלת אדם לעבודה או באי-קבלתו;

(תיקון מס' 2) תשל"ב-1972 (תיקון מס' 18) תש"ן-1990 (תיקון מס' 25) תשנ"ו-1996

(ב1) תובענה שעילתה בסעיפים 29, 31, 62 או 63 לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה;

(תיקון מס' 25) תשנ"ו-1996 (תיקון מס' 46) תשע"ד-2014

(ג1) תובענה שבין מעסיק לעובדיו, בקשר לסכסוך עבודה, שעילתה בסעיפים 16 או 17 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969;

(תיקון מס' 38) תשס"ט-2009 (תיקון מס' 46) תשע"ד-2014

(ד1) בתובענה של עובד או נציג ארגון עובדים נגד מעסיק או נושא משרה אצלו, או של מעסיק או נושא משרה אצלו נגד עובד או נציג ארגון עובדים, בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולה אזרחית לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965; לעניין זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ממונה על העובד ופקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום זכויות עובדים;

(תיקון מס' 7) תשל"ו-1976 (תיקון מס' 18) תש"ן-1990

(2) בתובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותו בחוק ההסכמים הקיבוציים, תשי"ז-1957 (להלן – חוק ההסכמים קיבוציים), בענין קיומו,

תחולתו, פירוש, ביצועו או הפרתו של הסכם קיבוצי, או הסדר קיבוצי אחר או בכל ענין אחר הנובע מהם או בענין תחולתו, פירוש, ביצועו או הפרתו של כל דין ;

(תיקון מס' 1) תשל"א-1971 (תיקון מס' 9) תשמ"א-1981 (תיקון מס' 46) תשע"ד-2014

(3) תובענות של חברים או חליפיהם או של מעסיקים או חליפיהם נגד קופות גמל, כמשמעותן בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, או תובענות של קופות הגמל נגד חבריהן או חליפיהם או נגד מעסיקים או חליפיהם הכל אם התובענות נובעות מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות, לפי הענין וכן כל תובענה לקצבה הנובעת מיחסי עבודה ;

(תיקון מס' 6) תשל"ה-1975

(4) תובענות שבין עובד לארגון עובדים הקשורות בחברות או בתחום פעילותו של הארגון בעניני עבודה ;

(תיקון מס' 6) תשל"ה-1975

(5) בכל ענין שמוענקת לבית הדין האזורי סמכות בו על פי התיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, ולחוקים אחרים, כמפורט בתוספת הראשונה, או בכל חוק אחר.

(תיקון מס' 1) תשל"א-1971

(1א) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מהוראות כל דין לענין השיפוט בהליכי פשיטת רגל, פירוק חברה או פירוק אגודה שיתופית.

(ב) לבית דין אזורי תהא הסמכות לדון בעבירות על החיקוקים המפורשים בתוספת השניה והתקנות על פיהן ; שר המשפטים ושר העבודה רשאים, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לתקן בצו את התוספת השניה, להוסיף עליה ולגרוע ממנה ; בהליכים לפי סעיף קטן זה ידון שופט יחיד ויחולו סדרי הדין ודיני הראיות החלים בהליכים פליליים בבתי המשפט.

יישום:

לבית הדין האזורי לעבודה הסמכות לדון, בין היתר :

בתובענות בין עובד למעביד שעילתן ביחסי עבודה ;

בתובענה שעילתה במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה ליצירת יחסי עבודה ;

בתובענה שעילתה בחוזה כאמור לפני שנוצרו יחסי עבודה או לאחר שנסתיימו יחסי העבודה ;

בתובענה שעילתה בקבלת אדם לעבודה או באי-קבלתו ;

תובענות לפי פקודת הנזיקין שעילתן הסגת גבול במקרקעין/מיטלטלין, הפרת חובה חקוקה, גרם הפרת חוזה – **הכל בקשר לסכסוך עבודה.**

בסעיף קטן (5) מוזכר הביטוח הלאומי. חוקים רבים מקנים לבית הדין האזורי סמכות ייחודית לדון בתובענות הנוגעות לחוק פיצויי פיטורין, חוק עוולות מסחריות (במסגרת יחסי עבודה) חוק למניעת הטרדה מינית (במסגרת יחסי עבודה) חוק שוויון הזדמנויות בעבודה ועוד.

בנוגע לפסילת השאלה- מבחינה מהותית השאלה תקינה ואין בה טעות משפטית, הוועדה הבוחנת פסלה את השאלה מאחר ואזכרה בחלופות סעיפי חקיקה בדין הדינוני מבלי לציין את כל הסעיף, מה שאינו נדרש מין הנבחן בחלק זה.

28 6 חברי כנסת מסיעה אחת המכהנים כסגני שרים מעוניינים להגיש את התפטרותם מהכנסת.

מה הדין?

- א. כל 6 חברי הכנסת יוכלו להגיש את התפטרותם אם הסיעה מונה בין 4 ל-6 חברי כנסת.
- ב. כל 6 חברי הכנסת יוכלו להגיש את התפטרותם אם הסיעה מונה בין 7 ל-9 חברי כנסת.
- ג. כל 6 חברי הכנסת יוכלו להגיש את התפטרותם אם הסיעה מונה בין 10 ל-12 חברי כנסת.
- ד. בנסיבות העניין לא יוכלו 6 חברי הכנסת להתפטר.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 42 לחוק יסוד: הכנסת

הפסקת חברות בכנסת של שר או סגן שר (תיקון מס' 49) תש"ף-2020

42. (א) חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר רשאי להפסיק את חברותו בכנסת לפי הוראות סעיף זה; הפסקת חברות כאמור תהיה בהודעה בכתב ליושב ראש הכנסת, בצירוף הסכמתו בכתב של יושב ראש סיעתו של חבר הכנסת, ויחולו עליה הוראות סעיף 40; הוראות סעיף זה לא יחולו על חבר הכנסת המכהן כראש הממשלה, ממלא מקומו, ראש הממשלה החלופי או ראש הממשלה בפועל.

(תיקון מס' 51) תשפ"א-2021

(ד) (1) הוראות אלה יחולו לעניין מספר חברי הכנסת המרבי באותה סיעה שרשאים להפסיק את חברותם בכנסת לפי סעיף זה:

(א) מנתה הסיעה בין ארבעה לשישה חברי הכנסת – רשאים להפסיק את חברותם שלושה חברי הכנסת;

(ב) מנתה הסיעה בין שבעה לתשעה חברי הכנסת – רשאים להפסיק את חברותם ארבעה חברי הכנסת;

(ג) מנתה הסיעה עשרה חברי הכנסת לפחות – רשאים להפסיק את חברותם חמישה חברי הכנסת;

(2) אין בשינוי מספר חברי סיעה, ובכלל זה בשל התפלגות או מיזוג עם סיעה אחרת, כדי להשפיע על הפסקת החברות בכנסת של חבר הכנסת שנעשתה לפני שינוי כאמור.

יישום:

בשאלה נתון כי 6 חברי כנסת מעוניינים להגיש התפטרותם מהסיעה.

לפי סעיף קטן (ד) אם הסיעה מונה בין 6-4 חברים, 3 חברי כנסת רשאים להתפטר.

אם הסיעה מונה בין 9-7 חברים, 4 חברי כנסת רשאים להתפטר.

אם הסיעה מונה לפחות 10 חברים, 5 חברי כנסת רשאים להתפטר.

מכאן, שבנסיבות השאלה לא יוכלו 6 חברי הכנסת להתפטר.

29 רוני, צלם חובב, מעוניין להגיש תביעה נגד מגזין טבע מוכר לחדול לאלתר ולהימנע מכל שימוש ביצירותיו המוגנות ללא רשותו בכל מדיה שהיא, וכן לפצותו בגין הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מהפרסום האסור.

מה הדין?

- א. על רוני להגיש את תביעתו לבית המשפט המחוזי.
- ב. על רוני להגיש את תביעתו לבית משפט השלום.
- ג. על רוני להגיש את תביעתו לבית המשפט שלו הסמכות העניינית בהתאם להערכתו את הערך הכספי של סעדיו.
- ד. על רוני לפצל תביעתו ולהגיש את התביעה לסעד הצהרתי לבית המשפט המחוזי, ואת תביעתו לפיצויים להגיש לבית המשפט שלו הסמכות העניינית בהתאם לסכום הנתבע.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיפים 40, 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ;

רע"א 19/6500 ד"ר שרון גבריאל נ' ורד אשד

כאשר מבוקש סעד שאינו כספי ושאינו נוגע למקרקעין, יש לאמוד את הסעד ובהתאם לסכום האומדן – תיקבע הסמכות.

בהתאם לפסיקה, במידה וניתן לאמוד את הסעד שאינו כספי, כך ששווי אינו עולה על 2.5 מיליון ₪ – הסמכות נתונה לבית משפט השלום. אם לא ניתן לאמוד את שווי של הסעד שאינו כספי המבוקש – התביעה כולה תוגש לבית המשפט המחוזי מכוח סמכותו השירותית.

בענייננו –

מדובר בתביעה בענייני קניין רוחני (מרבית הסעדים המבוקשים בתביעה שכזאת נוגעים לסעד הצהרתי, צווי מניעה, תביעה להשבת נכס...)

רוני מבקש שני סעדים:

הראשון – צו מניעה לחדול לאלתר ולהימנע מכל שימוש ביצירותיו.

השני – סעד של פיצוי בגין הנזקים שנגרמו לו בשל פרסום יצירותיו.

מכאן, שיש לאמוד את סעדיו ובהתאם לסכום האומדן – תיקבע הסמכות העניינית.

בהתאם להלכת אשד- תביעות בענייני קניין רוחני לא מפצלים,

א. אם הסעד שאינו כספי ניתן לכמת את שווי (פחות מ-2.5 מיליון ₪) והסעד הכספי פחות מ-2.5 מיליון- התביעה תוגש לבית המשפט השלום.

- ב. אם הסעד הכספי ניתן לכמת את שווי (מעל 2.5 מליון ₪) והסעד הכספי פחות מ-2.5 מליון ₪-
התביעה תוגש על שני סעדיה לבית המשפט המחוזי.
- ג. אם לא ניתן להעריך את הסעד שאינו כספי וניתן להעריך את הסעד הכספי (פחות מ-2.5 מליון ₪)-
התביעה כולה תוגש לבית המשפט המחוזי.

30 מיכה, תושב באר שבע, עובד בסניף של רשת המרכולים "כמות ואיכות בע"מ" (להלן: רשת המרכולים) בעיר באר שבע. כתובתה הרשומה של חברת "כמות ואיכות בע"מ" היא בתל אביב. יורם, מנהל הרשת, המתגורר בתל אביב, פיטר את מיכה בפני קבוצה של עובדי הסניף, תוך שהוא מטיח בו האשמות בדבר גניבה ומעילה. מיכה מעוניין להגיש נגד יורם ורשת המרכולים תביעת פיצויים בסך 200,000 ש"ח לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.

היכן תוגש התביעה?

- א. בבית משפט השלום בתל אביב או בבית משפט השלום בבאר שבע.
- ב. בבית משפט השלום בתל אביב.
- ג. בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב או בבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע.
- ד. בבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 ;

סעיף 3 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב-1991

סמכות בית-דין אזורי

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון –...

(ד1) בתובענה של עובד או נציג ארגון עובדים נגד מעסיק או נושא משרה אצלו, או של מעסיק או נושא משרה אצלו נגד עובד או נציג ארגון עובדים, **בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולה אזרחית לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965**; לעניין זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ממונה על העובד ופקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום זכויות עובדים ;

מקום השיפוט

3. (א) מקום השיפוט הוא-

(11) בכל הליך אחר – בית הדין האזורי אשר באזור שיפוטו נמצא מקום עבודתו או מקום מגוריו של התובע או מרכז מפעלו של הנתבע, ואם הנתבע הוא תאגיד – משרדו הרשום.

יישום:

לבית הדין האזורי הסמכות לדון בתובענה של עובד (מיכה) נגד מעסיק (רשת המרכולים) **בקשר ליחסי עבודה שעילתה עוולה אזרחית לפי חוק איסור לשון הרע**.

בהתאם לתקנה 3 (11) בית האזורי יהיה:

שבאזור שיפוטו נמצא מקום עבודתו או מקום מגוריו של התובע

או

מרכז מפעלו של הנתבע

ואם הנתבע הוא תאגיד – משרדו הרשום.

מנתוני השאלה – מקום עבודתו/מקום מגוריו של התובע (מיכה) באר שבע.

הנתבעת, רשת המרכולים, משרדה הרשום מצוי בתל אביב.

לכן התביעה תוגש או לבית הדין האזורי בתל אביב או בזה שבבאר שבע.

31 רויטל נתבעה על ידי חברת "חלום בהקיץ" בע"מ (להלן: החברה) בתביעה על סך 3 מיליון ש"ח לפי חוק איסור לשון הרע, בטענה שרויטל גרמה נזקים כבדים לחברה כשפרסמה ברשתות החברתיות רשומה (פוסט) המתארת את ייעוץ ההשקעות שקיבלה מהחברה. רויטל הגישה תביעה שכנגד נגד החברה על סך מיליון ש"ח בעילה לפי חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, בגין ייעוץ השקעות לקוי, אשר לטענתה ניתן לה על ידי החברה.

מי מוסמך לדון בתביעות?

- א. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בשתי התביעות, ואולם הוא רשאי להעביר את התביעות למחלקה הכלכלית, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי.
- ב. יש לפצל את התביעות כך שהתביעה שהגישה החברה תידון בבית משפט השלום והתביעה שכנגד תידון במחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי.
- ג. שתי התביעות יידונו בבית משפט השלום מכיוון שהן נובעות מאותן נסיבות.
- ד. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בשתי התביעות, ואולם הוא רשאי להעביר את התביעה שכנגד לבית משפט השלום אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות איננו משמעותי.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

הסמכות [18/ב] (תיקון מס' 21) תשנ"ה-1995

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

(6) עניין כלכלי כהגדרתו בסעיף 42א.

עניין כלכלי (תיקון מס' 59) תש"ע-2010

42. (א) עניין כלכלי הוא כל אחד מהעניינים המפורטים להלן, למעט תביעה אזרחית שבית המשפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה –

(1) עניין אזרחי לפי כל אחד מהחוקים המפורטים להלן:

(א) **חוק ניירות ערך**, למעט הליכים לפי סעיפים 56א(ב), 56ב(1), 56ב(2), 56ב(3), 56ב(4), 56ב(5), 56ב(6), 56ב(7), 56ב(8), 56ב(9), 56ב(10), 56ב(11), 56ב(12), 56ב(13), 56ב(14), 56ב(15), 56ב(16), 56ב(17), 56ב(18), 56ב(19), 56ב(20), 56ב(21), 56ב(22), 56ב(23), 56ב(24), 56ב(25), 56ב(26), 56ב(27), 56ב(28), 56ב(29), 56ב(30), 56ב(31), 56ב(32), 56ב(33), 56ב(34), 56ב(35), 56ב(36), 56ב(37), 56ב(38), 56ב(39), 56ב(40), 56ב(41), 56ב(42), 56ב(43), 56ב(44), 56ב(45), 56ב(46), 56ב(47), 56ב(48), 56ב(49), 56ב(50), 56ב(51), 56ב(52), 56ב(53), 56ב(54), 56ב(55), 56ב(56), 56ב(57), 56ב(58), 56ב(59), 56ב(60), 56ב(61), 56ב(62), 56ב(63), 56ב(64), 56ב(65), 56ב(66), 56ב(67), 56ב(68), 56ב(69), 56ב(70), 56ב(71), 56ב(72), 56ב(73), 56ב(74), 56ב(75), 56ב(76), 56ב(77), 56ב(78), 56ב(79), 56ב(80), 56ב(81), 56ב(82), 56ב(83), 56ב(84), 56ב(85), 56ב(86), 56ב(87), 56ב(88), 56ב(89), 56ב(90), 56ב(91), 56ב(92), 56ב(93), 56ב(94), 56ב(95), 56ב(96), 56ב(97), 56ב(98), 56ב(99), 56ב(100);

(ב) **חוק השקעות**, למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק ההשקעות;

(ג) **חוק הייעוץ**, למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק הייעוץ;

(ד) **חוק החברות המנויות בסעיף 40(5)**, למעט עניין אזרחי לפי פרק ראשון או לחלק התשיעי וסעיף 362 לחוק האמור ועניין אזרחי לפי הפרק השלישי לחלק התשיעי לחוק האמור בהליך פשרה או הסדר שמטרתו הבראת חברה;

(ה) סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], בעילה של הפרת חובה לפי אחד החוקים כמפורט בפסקאות משנה (א) עד (ד);

(תיקון מס' 73) תשע"ד-2013

(ו) פרק ג' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013;

(תיקון מס' 78) תשע"ה-2015

(ז) פרק ו'1 לפקודת השותפויות;

(תיקון מס' 78) תשע"ה-2015

(2) תביעה נגזרת כהגדרתה בחוק החברות וכן תביעה נגזרת כאמור בסעיף 65מא לפקודת השותפויות;

(3) עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של בעלי מניות בחברה ככאלה, המוסדרים בתקנון החברה או בחוזה אחר;

(תיקון מס' 78) תשע"ה-2015

(3א) עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של מחזיקי יחידות השתתפות ככאלה, המוסדרים בתקנות השותפות או בחוזה אחר; לעניין זה, "מחזיקי יחידות השתתפות" ו"תקנות השותפות" – כמשמעותם בפקודת השותפויות;

(4) בקשה לאישור תובענה ייצוגית ותובענה ייצוגית, לפי פרט 5 שבתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות;

(5) ערעור על פסק בוררות כמשמעותו בסעיף 29ב לחוק הבוררות, שהוא עניין כלכלי לפי פסקאות (1) עד (4);

(6) עניין אזרחי שהוא בסמכות בית משפט שלום לפי סעיף 51(א)(2) או (3) או בסמכות בית המשפט המחוזי לפי סעיף 40, הכרוך בעניין כלכלי כאמור בפסקאות (1) עד (5), ובלבד שנושאים אחד או שהם נובעים מאותן נסיבות ושחלקו של העניין הכלכלי הוא משמעותי; לא היה חלקו של העניין הכלכלי משמעותי, רשאי בית המשפט להעביר גם את העניין הכלכלי לבית המשפט המוסמך לדון בעניין האזרחי כדי שידון בהם יחדיו, אם לדעתו הנזק מפיצול הדיון עולה על התועלת מקיום הדיון בפניו; בית המשפט שאליו הועברה תובענה לפי סעיף זה לא יעבירה עוד;

(7) תביעה שכנגד לתביעה שהיא עניין כלכלי כאמור בפסקאות (1) עד (6), ובלבד שנושאים אחד או שהן נובעות מאותן נסיבות; לא היה חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי, רשאי בית המשפט להעביר לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בהן אלמלא היתה התביעה המקורית עניין כלכלי, כדי שידון בהן יחדיו, אם לדעתו הנזק מפיצול הדיון עולה על התועלת מקיום הדיון בפניו; בית המשפט שאליו הועברו תביעות לפי סעיף זה לא יעבירן עוד;

תביעה הנחשבת לעניין כלכלי מצויה בסמכותו של בית המשפט המחוזי וזאת גם אם התביעה לפי שוויה חוסה תחת סמכותו של בית משפט השלום.

כלשון הסעיף, עניינים כלכליים מצויים בסמכותו של בית המשפט המחוזי.

עניינים כלכליים אזרחיים נוגעים ל: חוק ניירות ערך, חוק ההשקעות, חוק הייעוץ, חוק החברות, חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, פקודת השותפויות, תביעה נגזרת ובקשה לאשרה.

יישום:

רויטל נתבעה על ידי החברה בתביעה על סך 3 מיליון ₪. מדובר בסעד כספי מעל 2.5 מיליון ₪ לכן, תביעה זו תידון במחוזי.

התביעה שהגישה רויטל נוגעת לחוק הייעוץ, על כן, מדובר בעניין כלכלי אשר ידון בבית המשפט המחוזי גם כן.

בהתאם לסעיף קטן 42.ב(6) בית המשפט המחוזי יהא מוסמך לדון גם תביעה שכנגד, שעניינה כלכלי, כל עוד נובעת מאותן הנסיבות או שנושא התביעה שכנגד זהה לנושא התביעה העיקרית (כבעניינינו). עם זאת, הוא רשאי להעביר את התביעות למחלקה הכלכלית, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי.

יש לזכור: לעשות הבחנה אם הסעיף מדבר לגבי העניין כלכלי משמעותי או לא משמעותי. לא ימהרו לפצל את התביעה והתביעה שכנגד בגלל לשון הסעיף שאומר שעלול להגרם נזק מפיצול ולכן זה ישמע במאוחד. אם החלק הכלכלי משמעותי יעביר אותם ביחד למוסמך ואם לא משמעותי העניין הכלכלי יעביר אותם ביחד לבית משפט אזרחי.

מה הדין?

- א. אם התביעה היא על סכום כסף קצוב, ייתן בית המשפט פסק דין שלא בפני הנתבע על יסוד כתב התביעה בלבד.
- ב. בית המשפט רשאי לדרוש הוכחה מספקת של התביעה, אך לא רשאי ליתן פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.
- ג. במקרה שהתביעה לא על סכום כסף קצוב רשאי בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו לדרוש מהתובע הוכחה של תביעתו.
- ד. בית המשפט רשאי לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או לתת פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.

התשובה הנכונה היא ד'.

תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

פסק דין בהיעדר הגנה

130. נתבע שלא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או ליתן פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.

יישום:

אם הנתבע לא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט:

1. לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה.

2. ליתן פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.

לגבי חלופות א' וג' - הן עוסקות בעניין של תביעה על סכום קצוב, אין רלוונטיות לכך שהתביעה היא על סכום קצוב במקרה שהנתבע לא הגיש כתב הגנה.

33 בקשתה של יסמין, תושבת הרשות הפלסטינית, לקבלת היתר יציאה מאיו"ש (אזור יהודה ושומרון) לצורך הלוויית דודתה נדחתה על ידי המינהל האזרחי.

לאיזו ערכאה משפטית, אם בכלל, תוכל יסמין לפנות ובאיזה הליך משפטי?

- א. באפשרותה של יסמין להגיש עתירה לבג"ץ.
- ב. באפשרותה של יסמין להגיש עתירה מינהלית לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.
- ג. באפשרותה של יסמין להגיש עתירה מינהלית לבית המשפט לעניינים מינהליים הקרוב ביותר למקום מגוריה.
- ד. באפשרותה של יסמין להגיש ערעור מינהלי לבית המשפט לעניינים מינהליים הקרוב ביותר למקום מגוריה.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 5א לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים והתוספת הרביעית לחוק

סמכות בית משפט לעניינים מינהליים בירושלים לדון בענייני האזור (תיקון מס' 117) תשע"ח-2018

5א. (א) בית משפט לעניינים מינהליים בירושלים ידון, נוסף על סמכותו לפי סעיף 5, גם באלה:

(1) **עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הרביעית, הפועלים ביהודה ושומרון (להלן – האזור), בעניין המנוי בתוספת הרביעית, ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה עניינו התקנת תחיקת הביטחון לרבות ביטולה, הכרזה על בטלותה או מתן צו להתקנתה (להלן – עתירה מינהלית בענייני האזור);**

תוספת רביעית

(סעיף 5א(א)(1))

עתירה מינהלית בענייני האזור

3. כניסה ויציאה –

(ו) **החלטה פרטנית של רשות שעניינה יציאת תושב אזור מהאזור לפי נוהלי המינהל האזרחי.**

הבחנה שכדאי לזכור –

כאשר מדובר בהחלטה פרטנית (עבור אדם אחד, כפי שנתון בשאלה), בנושא מתן היתר כניסה/יציאה מאיו"ש (החלטה שניתנה על ידי רשות/מפקד צבאי/ראש המנהל האזרחי) – תוגש עתירה מנהלית.

כאשר מדובר בהחלטה כללית בנושא מתן היתר כניסה/יציאה מאיו"ש – תוגש עתירה לבג"ץ.

מאחר ומדובר באזור יהודה ושומרון- הסמכות המקומית מסורה לבית המשפט בירושלים, מכאן יוצא שניתן לשלול את יתר החלופות.

34 יצחק דקר בסכין את אליאב וגרם לפציעתו. מאחר שמתקיימים במעשה הדקירה עצמו הן יסודות עבירת התקיפה סתם הן יסודות עבירת הפציעה, הגיש התובע נגד יצחק כתב אישום בשתי העבירות אף שמעשה הדקירה הוא מעשה אחד. העונש המרבי על עבירת התקיפה סתם נמוך יותר מהעונש המרבי על עבירת הפציעה.

מה הדין?

- א. כתב האישום בטל מחמת פגם או פסול בכתב האישום.
- ב. בית המשפט רשאי להרשיע את יצחק בעבירת הפציעה בלבד.
- ג. בית המשפט רשאי להרשיע את יצחק בעבירת התקיפה סתם בלבד.
- ד. בית המשפט רשאי להרשיע את יצחק בשתי העבירות יחד.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

הרשעה בעבירות אחדות [168]

186. בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה.

יישום:

נגד יצחק הוגש כתב אישום בעבירות שונות (דקירה, תקיפה ופציעה) אשר ביצע את כולן בעת שדקר את אליאב.

כלשון הסעיף, בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מהעבירות שאשמתו בהן נתגלתה. עם זאת, שימו לב מותר להענישו על אותו מעשה רק פעם אחת.

שחר הורשע בבית משפט השלום ונגזר עליו עונש של קנס. שחר הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, ואילו התביעה לא הגישה מצידה ערעור או הליך אחר. בפסק דינו שנשלח לצדדים בהסכמתם, החליט בית המשפט המחוזי לזכות את שחר מכל אשמה. התביעה מעוניינת לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

מה הדין?

- א. לתביעה זכות לערער על פסק הדין מאחר שהיא טרם הגישה ערעור בתיק.
- ב. לתביעה אין זכות לערער על פסק הדין, אך היא רשאית לבקש רשות לערער על פסק הדין מבית המשפט המחוזי.
- ג. לתביעה אין זכות לערער על פסק הדין, אך היא רשאית לבקש רשות לערער על פסק הדין מבית המשפט העליון.
- ד. לתביעה אין זכות לערער על פסק הדין, אך היא רשאית לבקש רשות לערער על פסק הדין מבית המשפט המחוזי או מבית המשפט העליון.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 41 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

ערעור [ב/19]

41. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון.

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008

(ב) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי בענין אזרחי, ופסק דין של בית משפט מחוזי בערעור, ניתנים לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך מאת נשיא בית המשפט העליון או מאת שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון, ובפסק דין - גם אם ניתנה רשות לכך בגוף פסק הדין. רשות כאמור בסעיף קטן זה לגבי החלטה אחרת תינתן אם שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על החלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה.

יישום:

בהתאם ללשון הסעיף :

כאשר ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי כשהוא הערכאה הדיונית (הערכאה הראשונה) – יהא הערעור בזכות לבית המשפט העליון.

כאשר ניתן פסק דין בערעור על פסק דין או על החלטה אחרת של בית משפט השלום - כלומר, כאשר בית המשפט המחוזי מהווה ערכאת ערעור:

אם בית המשפט המחוזי נתן רשות ערעור בפסק דינו – ניתן לערער לבית המשפט העליון
אם בית המשפט המחוזי לא נתן רשות ערעור בפסק דינו = יש להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

שחר הורשע בבית משפט השלום ונגזר עליו עונש של קנס.

מנתוני השאלה מובן כי שחר ערער על פסק דינו לבית המשפט המחוזי (המהווה ערכאת ערעור).

בית המשפט המחוזי החליט בפסק דינו כערכאת ערעור – לזכות את שחר. לא נכתב בשאלה שבית המשפט המחוזי בשבתו כערכאת ערעור נתן רשות בפסק דינו לערער. מכאן, שלתביעה אין זכות לערער על פסק הדין. עליה לבקשת רשות לערער על פסק הדין של המחוזי.

מדובר בערעור שני, ולכן אם התביעה רוצה להגיש ערעור, עליה לבקש רשות ערעור, חשוב לזכור כי גם אם התביעה לא ערערה על פסק דינו של בית משפט השלום, אין זה מקנה לה את האפשרות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי ללא רשות.

נגד ראובן הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בעבירת תקיפת בן זוג ("התוקף בן זוג, דינו מאסר ארבע שנים"). נשיא בית משפט השלום קבע שבתיק זה ידון הרכב של 3 שופטים. בתום הדיון החליט אב בית הדין שאמנם הנפגע הוא בן הזוג של ראובן, אך שראובן לא תקף אותו, לכן זיכה את ראובן מכל אשמה. שופט אחר החליט שראובן אמנם ביצע תקיפה, אך שהנפגע אינו בן זוגו של ראובן, לכן הרשיע את ראובן בעבירת התקיפה סתם ("התוקף שלא כדין את חברו, דינו מאסר שנתיים"). השופט השלישי החליט להרשיע את ראובן בתקיפת בן זוג.

מה הדין?

- א. ראובן יורשע בעבירת תקיפת בן זוג.
- ב. ראובן יורשע בעבירת התקיפה סתם.
- ג. ראובן יזוכה.
- ד. התיק יועבר להכרעה לנשיא בית משפט השלום.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 80 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

בית משפט שנחלקו בו הדעות (תיקון מס' 15) תשנ"ב-1992

80. (א) בית משפט הדן במותב ונחלקו דעות השופטים, תכריע דעת הרוב.

(ב) באין רוב לדעה אחת בענין אזרחי, תכריע דעת אב-בית-הדין.

(ג) באין רוב לדעה אחת בענין פלילי –

(1) יראה בית המשפט אם יש רוב דעות לגבי כל ממצא עובדתי, יסוד מיסודות העבירה או נושא אחר, המחייבים הכרעה לחיוב או לזיכוי, ויכריע בהתאם;

(2) לא היתה דעת רוב לענין סוג העונש או מידתו, תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה; נחלקו הדעות לגבי החומרה של סוג העונש או מידתו, תכריע דעת אב-בית-הדין.

כאשר הדעות חלוקות בין שופטים, תכריע דעת הרוב. אך מה קורה כשאין רוב?

נבחין קודם כל בין העולם האזרחי לעולם הפלילי.

בעולם האזרחי – כאשר אין רוב לדעה אחת, תכריע דעת אב בית הדין.

בעולם הפלילי –

כאשר אין רוב לעניין סוג העונש או מידתו – תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה (רוב לדעה המקילה).

כאשר אין רוב בנוגע לחומרת סוג העונש או מידתו – יכריע אב בית הדין (הוא ידרג את העונשים לפי חומרתם).

יישום:

בתיק דנו 3 שופטים.

אב בית הדין – זיכה את ראובן (הנאשם).

שופט שני – החליט על הרשעת ראובן בתקיפת סתם, עונש שאורכו שנתיים.

שופט שלישי – החליט על הרשעת ראובן בתקיפת בן זוג, עונש שאורכו 4 שנים.

שופט א' (נשיא בימ"ש השלום)	זיכוי + קביעה שמדובר בבן הזוג
שופט ב'	תקיפה + קביעה שלא מדובר בבן זוג
שופט ג'	תקיפה + קביעה שמדובר בבן זוג

באין רוב לדעה אחת יראה ביהמ"ש אם יש רוב דעות לגבי כל ממצא עובדתי, יסוד מיסודות העבירה או נושא אחר, המחייבים הכרעה ויכריע בהתאם.

בחישוב פשוט ניתן לחבר ולראות כי יש רוב לקביעה שמדובר בתקיפה ורוב לקביעה שמדובר בבן זוג. זאת מאחר ששופט א' ושופט ג' קבעו שמדובר בבן זוג, וכי שופט ב' ושופט ג' קבעו שמדובר בתקיפה.

עוד חשוב לציין, כי שופט א' אמנם קבע כי יש לזכות את ראובן, אך קביעתו באשר להיות ראובן בן זוג, היא ממצא עובדתי אשר יבוא בחשבון לעניין דעת הרוב.

באשר לחלופה ב- ראובן לא יכול להיות מורשע בתקיפת סתם, זאת מאחר וישנה דעת רוב לעבירת תקיפת בן הזוג, ליסוד התקיפה ולהיותו בן זוג.

באשר לחלופה ג- ראובן לא יוכל להיות מזוכה, היות ואין דעת רוב בעניין.

37 נגד מתן הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בעבירה שעונשה המרבי 20 שנות מאסר והיא מנויה בחלק א של התוספת הראשונה לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, לכן בית המשפט אמור לדון בה בהרכב של דן יחיד. בשל טעות במזכירות בית המשפט המחוזי הועבר התיק לדיון בפני הרכב פשעים חמורים (הרכב של 3 שופטים). בתיק זה לא הוחלט על הרחבת ההרכב.

מה הדין?

- א. בית המשפט המחוזי אינו מוסמך לדון בתיק בהרכב זה.
- ב. **בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתיק בהרכב זה מאחר שההרכב גדול יותר מההרכב הדרוש.**
- ג. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתיק בהרכב זה כאילו ניתנה החלטה על ידי נשיא בית המשפט המחוזי להרחיב את ההרכב.
- ד. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתיק בהרכב זה כאילו ניתנה החלטה על ידי ההרכב עצמו להרחיב את ההרכב.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ;

ע"פ 62/571 סלימאן מחמד אל-אפיניש נ' היועץ המשפטי לממשלה

ההרכב [15/ב]

37. (א) בענינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה :

(1) משפטים בשל עבירה שעונשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר ;

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008

(2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ;

(3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008 (תיקון מס' 60) תש"ע-2010

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בענינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה :

(תיקון מס' 9) תש"ן-1989

(1) עבירות המנויות בחלק א' של התוספת הראשונה ;

(תיקון מס' 56) תשס"ט-2008

(2) (נמחקה) ;

חוק תשמ"ה-1985

(3) דיון מקדמי בערעור ;

(תיקון מס' 9) תש"ן-1989

(4) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ושל שופטי תעבורה, לענין העבירות המפורטות בסעיף 25(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], שאינן פשעים, ולמעט לענין עבירה לפי סעיף 64 לפקודה האמורה ;

(תיקון מס' 9) תש"ן-1989 (תיקון מס' 15) תשנ"ב-1992

(5) ערעורים בעניינים המנויים בחלק ב' של התוספת הראשונה שיקבעם שר המשפטים בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת;

(תיקון מס' 42) תשס"ו-2006

(6) (נמחקה);

(תיקון מס' 23) תשנ"ח-1997 (תיקון מס' 42) תשס"ו-2006

(7) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001;

(תיקון מס' 42) תשס"ו-2006

(8) ערעורים על פסקי דין בעניינים שבית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55;

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008

(9) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדן יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נושאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן:

(א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;

(ב) תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;

(ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א)(3);

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008

(10) ערעורים על פסקי דין של בתי דין מינהליים כהגדרתם בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, זולת אם נקבע אחרת בחוק;

(תיקון מס' 52) תשס"ח-2008

(11) בקשות לצווי ביניים, לצווי זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, במסגרת ערעורים;

(תיקון מס' 93) תשע"ח-2018

(12) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018.

(ג) בכל ענין שאינו מוזכר בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד.

יישום:

העבירה היא בעניין שבית המשפט המחוזי ידון בו בשופט אחד, אלא אם כן נשיא בית המשפט או סגנו הורו כי הוא יידון בשלושה.

עם זאת, לפי הפסיקה, בע"פ 571/62 אפיניש נקבע כי "כל ענין שבית המשפט מחוזי רשאי לדון בו בדן יחיד, כל שכן שהוא רשאי לדון בו בהרכב שלוש שופטים".

נחום הורשע בעבירת התקיפה בבית משפט השלום בגין תקיפתו של עופר. עופר הגיש תובענה אזרחית נגד נחום, שאינה תובענה אזרחית נגרת, לבית המשפט המוסמך בגין נזקיו, לאחר שחלף המועד החוקי לערעור על פסק הדין שהרשיע את נחום ונחום לא ערער עליו. במסגרת המשפט הגיש עופר כדין את הכרעת הדין שבה הורשע נחום כראיה לאמיתות תוכנה. נחום מעוניין להגיש ראייה סותרת לאמור בהכרעת הדין.

מה הדין?

- א. נחום אינו רשאי להגיש ראייה לסתור את הממצאים ואת המסקנות שנקבעו בהכרעת הדין.
- ב. נחום רשאי להגיש ראייה לסתור את הממצאים ואת המסקנות שנקבעו בהכרעת הדין בלא כל הגבלה.
- ג. **נחום רשאי להגיש ראייה לסתור את הממצאים ואת המסקנות שנקבעו בהכרעת הדין ברשות בית המשפט, מטעמים שיירשמו וכדי למנוע עיוות דין בלבד.**
- ד. נחום רשאי להגיש ראייה לסתור את הממצאים ואת המסקנות שנקבעו בהכרעת הדין רק אם יש בהן כדי להשפיע על סכום הנזק.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 42 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

ראיות לסתירת פסק דין

42. הוגשה ראייה כאמור בסעיף 42א, לא יהיה המורשע או חליפו או מי שחב בחובו הפסוק רשאי להביא ראייה לסתור, או ראייה שכבר נשמעה או הוגשה במשפט הפלילי, אלא ברשות בית המשפט, מטעמים שיירשמו וכדי למנוע עיוות דין.

יישום: עסקינן בפסק דין פלילי שמובא כראיה במשפט אזרחי.

עופר הביא כראיה את הכרעת הדין מההליך הפלילי שהתנהל, בה הורשע נחום כראיה לאמיתות תוכנה.

בהתאם לסעיף, על מנת שנחום יוכל להגיש ראייה סותרת לאמור בהכרעת הדין, עליו לקבל רשות מבית המשפט וכדי למנוע עיוות דין.

שימו לב – החובה לקבל רשות להבאת ראיות לסתירת פסק הדין הפלילי לא חלה על:

1. בעלי דין שאינם צד להליך הפלילי;

2. ומי שאחריותו נובעת מאחריות המורשע (למשל, המעסיק של המורשע).

39 שירה נחקרה במשטרה באזהרה בחשד לביצוע עבירה מסוג פשע, אך לא הודתה במיוחס לה. בתום החקירה הוגש נגדה כתב אישום בעבירה זו, והתובע מעוניין להגיש לבית המשפט את תמליל חקירתה במשטרה באמצעות תצהיר של גובה ההודעה. שירה אינה מיוצגת.

מה הדין?

- א. **התובע אינו רשאי להגיש את התמליל באופן האמור.**
- ב. התובע רשאי להגיש את התמליל באופן האמור.
- ג. התובע רשאי להגיש את התמליל באופן האמור לאחר שיוכיח שדבריה של שירה נאמרו באופן חופשי ומרצון.
- ד. התובע רשאי להגיש את התמליל באופן האמור אם במענה לשאלת בית המשפט ולאחר שבית המשפט הסביר לה את זכותה לחקור את נותן התצהיר, אישרה שירה שקראה את התמליל, אינה כופרת בכך שהתמליל משקף את שאמרה בחקירה והיא מוותרת על חקירת המצהיר.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 11 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

הוכחת אמרה של נאשם (תיקון מס' 5) תש"ס-1979 ת"ט תש"ס-1980

11. אמרתו של נאשם מותר להוכיח בעדותו של אדם ששמע אותה; נרשמה האמרה בכתב והנאשם חתם עליה או קיים אותה באופן אחר, מותר להוכיחה בעדות על כך ממי שהיה נוכח באותו מעמד. **אמרה שנרשמה כאמור מותר להוכיחה אף בתצהיר בכתב של מי שהיה נוכח באותו מעמד, אם הנאשם מיוצג וסניגורו הסכים לכך** או - כאשר האמרה נוגעת לאישום בעוון או בחטא - אם הנאשם, במענה לשאלת בית המשפט ולאחר שבית המשפט הסביר לו את זכותו לחקור את נותן התצהיר, אישר שקרא את האמרה או שהיא הוקראה לו, אינו כופר בכך שהאמרה היא אמרתו וויתר על חקירת מקבל האמרה.

הוכחת אמרת חוץ של נאשם אשר נרשמה ניתן להוכיח במספר אופנים:

1. על ידי מתן עדות של מי שנכח במעמד מסירת האמרה ורשימתה.
2. ניתן להוכיח את אמרת החוץ גם באמצעות תצהיר בכתב של מי שנכח במעמד מסירת האמרה ורשימתה, ללא התייצבותו פיזית בבית המשפט, במקרים הבאים:

א. הנאשם מיוצג וסניגורו הסכים לכך.

או

ב. כאשר מתקיימים **כל התנאים הבאים:**

- האמרה נוגעת לאישום בעוון או חטא.
- בית המשפט הסביר לנאשם את זכותו לחקור את נותן התצהיר.
- הנאשם קרא את האמרה/ הוקראה לו והוא אישר אותה.

- הנאשם אינו כופר בכך שהאמרה היא אמרתו.
- הנאשם ויתר על חקירת נותן האמרה.

יישום:

שירה מואשמת בעבירת **פשע**. היא אינה מיוצגת.
התובע מעוניין להגיש את תמליל חקירתה (אמרת החוץ שלה) באמצעות הגשת תצהיר של מי שחקר אותה (גובה ההודעה).

מאחר והיא אינה מיוצגת ומדובר בעבירת פשע, התובע אינו רשאי להגיש את התצהיר.

אם היה מדובר בעבירת חטא/עוון, לא הייתה חשיבות לעובדה שהיא אינה מיוצגת,
ובהתקיים שאר התנאים (ויתור על חקירת נותן האמרה, קריאת האמרה ואישורה...) ניתן היה להגיש את התצהיר.

נגד ראובן הוגש כתב אישום בעבירת הגניבה בגין גניבה מסופרמרקט. שני עדי התביעה הם שמעון, קטין בן עשר שנים, שהיה נוכח באירוע, ולוי, בגיר, שותפו של ראובן לדבר עבירה. אין בתיק ראיות נוספות. בית המשפט הזהיר כל אחד מהם לפני תחילת עדותם בלשון מובנת שעליהם לומר את כל האמת בלבד.

האם רשאי בית המשפט להרשיע את ראובן בהסתמך על שתי עדויות אלה?

א. בית המשפט רשאי להרשיע את ראובן רק אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוק.

ב. כן.

ג. בית המשפט רשאי להרשיע את ראובן רק אם יש בחומר הראיות סיוע.

ד. בית המשפט אינו רשאי להרשיע את ראובן גם אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוק או סיוע.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 54א, 55 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

הכרעה על-פי עדות יחידה במשפט פלילי (תיקון מס' 7) תשמ"ב-1982 ת"ט תשמ"ב-1982
54א. (א) בית המשפט לא ירשיע נאשם על סמך עדותו היחידה של שותפו לעבירה, אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה; ואולם אם היה השותף עד מדינה - טעונה עדותו סיוע; לענין זה, "עד מדינה" - שותף לאותה עבירה המעיד מטעם התביעה לאחר שניתנה או שהובטחה לו טובת הנאה.

(ב) הרשיע בית משפט במשפט על עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, על פי עדות יחידה של הנפגע, יפרט בהכרעת הדין מה הניע אותו להסתפק בעדות זו.
(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהאמור בסעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955.

עדות קטין שאינו בר-אחריות פלילית (תיקון מס' 9) תשנ"א-1991

55. (א) בית המשפט השומע עדותו של קטין, שאינו בר-אחריות פלילית בשל גילו, יזהירו תחילה בלשון המובנת לקטין, שעליו להעיד את האמת, את כל האמת ואת האמת בלבד.
(ב) לא יורשע אדם על סמך עדות יחידה של קטין שאינו בר-אחריות פלילית בשל גילו, אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה.

בכדי להרשיע שותף על סמך עדותו היחידה של שותפו לעבירה – יש צורך בחיזוק.
אם השותף הפך לעד מדינה – יש צורך בסיוע. (סעיף 54א.א.)

בכדי להרשיע אדם על סמך עדות יחידה של קטין שאינו בר-אחריות פלילית (מתחת לגיל 12) – יש צורך בחיזוק. (סעיף 55ב.)

יישום: שימו לב ! אין מדובר בשאלה זו בעדות יחידה והחלופות מנסות לבלבל.

בשאלה עצמה נתון כי גם שמעון הקטין וגם לוי (שותפו לעבירה של ראובן) מעידים.

לכן אין מדובר בעדות יחידה ולא צריך תוספת ראייתית (חיזוק).